Al de gedichten

Albrecht Rodenbach

bron
Albrecht Rodenbach, *Al de gedichten*. Jules de Meester-Van Nieuwenhuyse, Roeselare 1888

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/rode002alde01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

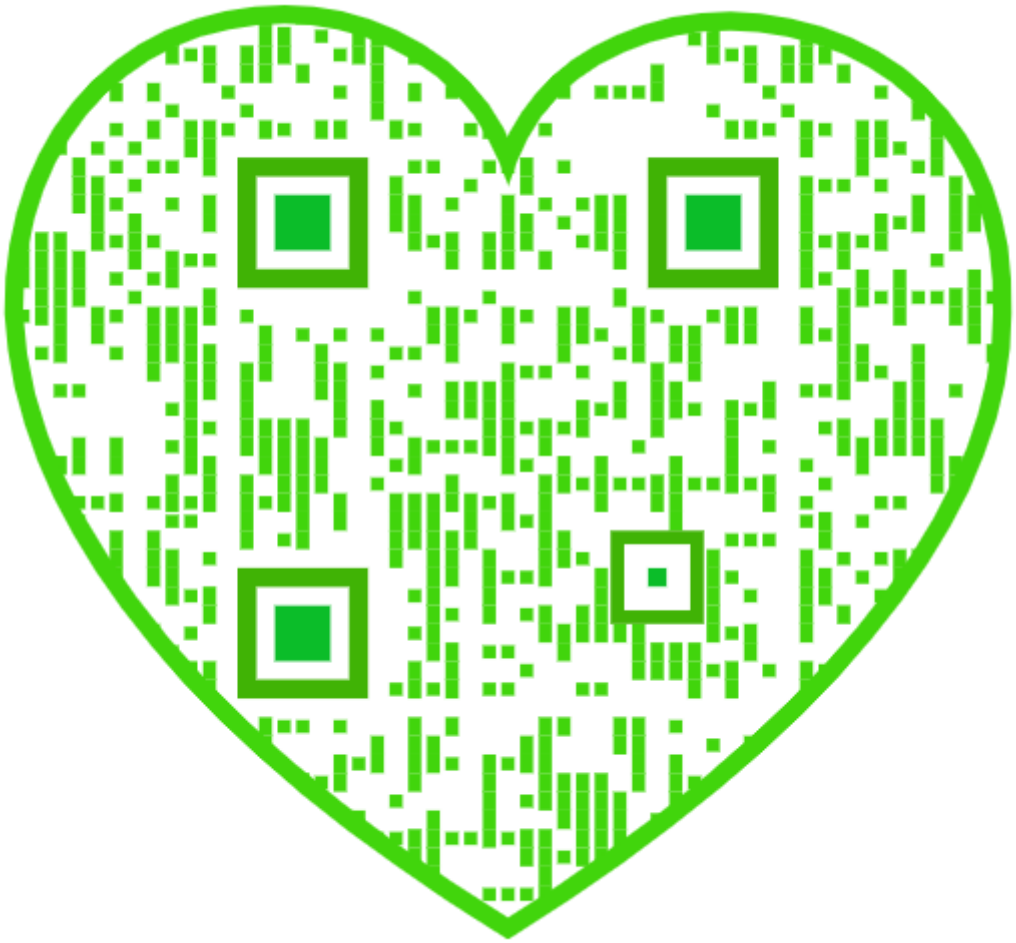

Voorwoord.

ALBRECHT RODENBACH werd geboren te Rousselare den 27 *October* 1856 *en stierf in zijne geboorteplaats den* 23 *Juni* 1880. *Gansch zijn leven wijdde hij toe aan de verheerlijking en heropbeuring van Vlaanderen. Hij was de aanvoerder en stichter van de* STUDENTENBEWEGING. *Zijne vrienden en bewonderaars richten hem den* 2den *September aanstaande een praalgraf op, ter eeuwige gedachtenis, erkentenis en hulde.*

Zijne nagelaten[e] Gedichten verzamelden wij in eenen bundel en geven dien uit ter gelegenheid der Rodenbach-Feesten.

Rousselare, 1 *Juni* 1888.

Het middenkomiteit der Rodenbach-Feesten.

Dr J. DELBEKE
J. RONSE, vrederechter
Adv. P. VANNESTE
H. HORRIE, Zoon
V. MAELFAIT.

Waarheid

TER Waarheid streeft mijn twijfelend gedacht,
ter Waarheid streeft mijn rustelooze ziel,
ter Waarheid wille ik steeds met al mijn krachten,
ter Waarheid, bron van balsemende vrede.
Zoo leef dan, Jongeling, en onweêrstaanbaar
vervoere u Drift tot levenswerkzaamheid,
door lenteweder, zomergloed en winterstorm,
door zonnewonne, manesching en duisternisse,
ter rustelooze werkzaamheid. Maar steeds
beheersche Waarheid, in het vroedend voorhoofd
gerust en kalm gedregen, Drift en Daad.
Zoo zing dan, Jongling, daar gij jongling zijt,
en, wijl rondom u woelt de bonte wereld,
sta recht in 't midden met wijd open oog,

aanhoor wat elke wind u medebrengt,
en dicht, weêrspieglend en weêrklingend.
Geen standbeeld, neen, vervrozen koud en stom!
Gedeund wen u beschingt de roode morgen;
gezucht waneer de wind voorbij u zucht,
gelijk die harpen in den avondwind
die met der boomen lied hun klachte paren.
En storremt zee en hemel rondom u,
zing meê. En woedt rond u de wilde slag,
kamp mede en sla den *bardit* in den wind.
En jaagt u Drift, zijn woord is 't klingend lied:
gezongen wen uw ziel aan 't wagen gaat,
gelijk de zee wen 't in haar gronden ziedt.
Begeestre 't lied de werkzaamheid uws levens;
ja, zing en dicht, van wonne en wee en woede,
van liefde en haat; ja zing en dicht - maar steeds
beheersche Waarheid, in het vroedend voorhoofd
gerust en kalm gedregen, Dicht en Zang.
Geen valsche zuchten en geen valsche tranen,
geen mom op 't aangezicht des noordschen Zangers,
geen nietig speeltuig van uw ziel gemaakt
dat lacht of jankt naar men de wrange draait;
maar, lijk gij 't leven in u leven voelt
en rond u, dwing het in uw lied te leven,
o Zanger, echt en trouw gelijk een kind.

Zondag

Getoonzet door ANTHEUNIS-CONSCIENCE.

OVER dorp en over veld
't helderklingend klokske schelt;
oud en jong, de dorpelingen
naadren langs de wegelingen,
ieder op zijn best gepint,
vro en welgezind.

Wierookwalm en orgelklang,
stille bede en kinderzang
smelten in harmonisch stijgen
t' midden een godvruchtig zwijgen,
en eenvoudig wordt aanhoord
Gods eenvoudig Woord.

Later zit de mannenschaar
in der linden schaûw te gaâr,
en zij klappen, smooren, drinken;
bachten d'hage wederklinken
vreugdekreten bij 't gerol
der geschoten bol.

Door de reine blauwe lucht
rijst er menig blij gerucht;
kinderreien zingen klingen
op het hof in bonte kringen
onder breeden eikentrans
lustig aan den dans.

Over dorp en over veld
de avond spreidt, de beêklok schelt;
de avond heeft zijn vreugden mede
voor des braven landmans stede:
ziel tevreden, hert gerust,
stillen avondlust.

Gildelied

Der Rouselaarsche Lettergilde 'De Vriendschap' op de 33sten *verjaardag harer stichting*.

Wijze: Voor Vlaanderens gouden kunsten, van R. Ho[l].

IK zie een gulle Gilde
in feeste en vrolijk maal,
en bekersklank en heildronk
klinkt leutig door de zaal.
Mijn ziele trilt begeesterd,
mijn blik door de eeuwen schiet;
'k wil zingen lijk de Skalden,
een gildelied, een gildelied.

Ik zie door neevlige eeuwen
ter Zale op 't Noordzeestrand
de kerelsgilden woelen
de scherremsaks in d'hand:

‘Hou' zee voor onzer Vrijheid!
De kerels temt men niet!’
Zoo luiden heilige eeden
en gildelied, en gildelied.

'k Zie grootsche krijgstooneelen,
'k zie ridders op de vlucht,
'k hoor dondren: ‘Zege! Vrijheid!’
'k hoor liedren door de lucht:
‘Dat valsche walsche leger
hier al zijn sporen liet!’
Zoo luidt bij 's Klauwaarts zege
het gildelied, het gildelied.

'k Zie door gepinte straten
een blijden bonten stoet:
in Landjuweel en Haagspel
nu bloeit des volks gemoed;
nu bloeien kunst en kunde
van 't Rhetorieklijk diet,
nu luidt zoo vroo en vredig
het gildelied, het gildelied.

'k Zie wilde legers draven,
'k zie roof en moord en brand:
verbasterd en verpletterd
nu zieltoogt 't Vlaamsche Land.

Maar ziet, het wilt ontwaken,
versch bloed zijn lijf doorvliedt,
en als herlevingsteeken
luidt 't gildelied, luidt 't gildelied.

En 'k zie een gulle Gilde
die viert in vrolijk maal
haar drie en dertig jaren
van kamp voor Land en Taal:
o Gilde, u sterke in 't streven
't verleden - grootsch verschiet!
Dat uw lied ook eens luide
als zegelied, als zegelied!

Op het slagveld

DOOR de kruitwolk en des slagvelds gruwlen,
zoekend stapt de Non waar hulp en troost biên.
Bloedig stort alom de krijgsman neder.

Lijk een engel komt zij toegevlogen,
knielt, verzorgt hem, biddend of met zoete
woorden hem vertroostend, helpt hem sterven...

Ginter verre dondren de kanonnen
spuigend - Stervend stort de maged neder -
Ruiters stormen henen, lijken traplend -

Meer dan eenen name zal men roemen,
meer dan eenen held na 't bloedig kampen;
U niet, Vrouwe, grooter dan de krijgsheld!

Och, 't is waar, wie kent uw name, Nonne,
en of gij eens armen werkmans kind waart
of der ridders die ter kruisvaart togen?

Het voorspel van Wagners Tannhauser.

Gedenkenisse uit een Volkskoncert.

Fragment.

VOL zit d'halfverlichte wijde zaal,
smeltend ronkt de stem der bonte menigt;
ginter reeden zich de spelers. Kloppend
slaat een teeken - Rillend spreidt het zwijgen
over 't gonzend volk, en langzaam langzaam
sterft het bont gerucht weg in een doodsche
stilte. Roerloos wacht het volk, de blikken
sterlings ginter op 't orkest gevestigd,
levend, machtig, toovrend ding vol stroomen
goddlijk' harmonie, dat een genie nu
gaat bezweren, klangen en gezangen
eischend die zijn reuzig oorbeeld schetsen,
levend, glanzend, grootsch en zielenboeiend.

Statig matig roert een teeken in het
plechtig zwijgen. Zware galmen stijgen,
traagzaam, grootsch, eenvoudig, zielentemmend.
't Is gelijk de golfslag eener kalme
zee, die, eenzaam, meetloos, tegen hare
duinen breekt, den stillen eenzaamheden
grootsche klachten klagend, zingend van het
eeuwig wee dat zij in haren afgrond
wiegt, ontzaglijk, rustloos, diep verborgen.
O! het is der lijdenschappen golfslag
eener groote ziel: een pijnlijk, rustloos,
diep verborgen, onderdrukt begeren;
't is een hemelpeilen uit de diepten;
't is het treuren eens gevangen aadlaars,
als met wroeging en berouw gemengeld.
Machtig toovert 's grooten meesters schepping;
machtig gaan de onstoffelijke zinnen
onzer ziel, begeesterd, aan het werken:
bonte walmen baren hun die galmen,
nêevlen stijgen en gedaanten zweven;
t' midden van een glanzend kleurig schingen,
beelden worden, roeren, handelen, leven,
bont en krielend. En de ziel, begoocheld,
in bewondering verslonden, spant haar
zinnen op het grootsch getooverd drama....

Stoet

LANGZAAM trekt een blanke stoet door d'heemlen.
Jesus eerst, der maagden koning, 't aanzicht
lijk de zonne glanzend en de kleedren
lijk de sneeuw, en hunne koninginne,
de Onbevlekte met haar sterrenkrone.
Zeven englen volgen, blank in 't slepend
choorkleed, houdend haren wijd ontvouwden
hemelsblauwen goudgesternden mantel,
dragend hare blauwe lelievane.
Duizend, duizend, duizend maagden volgen,
sneeuwblank door de nevelige sluiers,
dragend in de hand de blanke lelie,
zingend zoete choren door de heemlen,
volgend waar hij gaat der maagden koning
en hunne onbevlekte koninginne.

Minnezingers Meilied

Getoonzet door EMIL WAMBACH.

WIE heeft er de wandlende Meimaagd gezien?
De arme zanger heeft ze gezien.
Hij lag in de doomende zilveren wei
waar hij des avonds te slapen hem leî.
De zingende vogelen, vliegende stem,
begroetten de Maged en wekten hem,
en 't eerste dat zijne ooge zag
het was de Maged en hare lach.
Ei, ei, ronkende snaren!
Zingende stemmen de ruimte doorvaren.

Zij kwam daar juiste langs hem gegaan.
Zij zag hem voorbijgaande minzaam aan.
Zij kwam, koninginne der wonnige mei,
alover de dampende tintlende wei,
en ik, immer zwervende bergenkind,
sprong op gelijk een hert gezwind,

en greep mijn snaartuig, en over de wei
vervolgde de koninginne der mei.
Ei, ei, ronkende snaren!
Zingende stemmen de ruimte doorvaren.

Zij ging en bezag haren bloeienden hof,
in de lucht van safier wedergalmde haar lof,
de rijzende zonne wierd van robijn,
de blozende kimme van karmosijn,
het zwingende woud van smaragden was,
de beek van kerstaal, en het levende gras
van vonkelend tintelend diamant
van zeven koleuren bij zonnebrand.
Ei, ei, ronkende snaren!
Zingende stemmen de ruimte doorvaren.

Zij vaarde zoo schoon in het schitterende kleed,
hare oogen de bloemekens lachelen deed,
om haar hals vlotten guldene lokken rond,
mij kwam gevleugelde zang in den mond,
want vreugdige liefde mijn herte doordrong,
en voor haar de zwervende zanger zong.
Zijn lied stond haar aan: zij aanhoorde zijn stem,
en keerde zich om en loech minzaam naar hem.
Ei, ei, ronkende snaren!
Zingende stemmen de ruimte doorvaren.

Opdracht van den ‘Blauwvoet’

U, die ons Raad- en Leidsman waart,
toen dwang met zeemend verraad gepaard
dit lied, uit hijgende borsten, wrong;
u, die het zoo dikwijls voorenzongt,
bij 't klinken der schuimende minneschaal
bij Klauwaarts vergâringe en Gildemaal;
u, die wanneer het klaroen opgaat,
de wind ons vane in plooien slaat,
vol vroomheid, tot spijt van die 't benijdt,
aan 't hoofd der tiegende bende zijt;
op zijn germaansch: met raad ende daad
bestierende wijl gij uw slagen slaat,
den vervelenden ‘Krijgsdans’ nimmer moe,
u komt dit lied zijne opdracht toe.

Dits de gesciedenisse van den Westvlaamschen studentenkampe ofte vulgo ‘Blauvoeterie’ in drie avontueren

Op musiik van Johan De Stoop

I.
Het Lied der Vlaamsche Zonen

NU het lied der vlaamsche zonen[1],
nu een dreunend Kerelslied,
dat in wilde noordertonen
uit het diepste ons' herten schiet.

Herhaal.

Ei! het lied der vlaamsche zonen
met zijn wilde noordertonen,
met het oude vlaamsch Hoezee:
Vliegt de Blauwvoet - storm op zee!

(1) Dit liedje wierd trouwens gedicht om gezongen te worden op de naamfeest van den E.H.H. Delbar, kan. sup. van het klein-seminarie van Rouselare, nevens een ander dat hiet *het lied der Dichters*.

Priester, gij waardeert ons herten
minnend 't oude Kerelsland;
priester, gij waardeert ons smerten
over 't oude Vlaanderland.

Herhaal.

Daarom nu een lied gezongen,
vlaamsche herten, vlaamsche tongen,
met het oude vlaamsch Hoezee:
Vliegt de Blauwvoet - storm op zee!

Gij waardeert den zucht der zonen
van het vrije Kerelsvolk,
toen ze elkander Vlaandren toonen
in der oude tijden wolk.

Herhaal.

Daarom nu een lied gezongen, enz.

Gij waardeert ons woelig blaken,
onzer herten sombren spijt,
gij waardeert ons brandend haken
naar het deelen in den Strijd.

Herhaal.

Daarom nu een lied gezongen, enz.

Gij waardeert ons. 't Is gebleken
als gij voor den Dichter stondt
en ons tale wildet spreken[2]
en zulke eedle woorden vondt.

Herhaal.

Daarom nu een lied gezongen, enz.

Priester, wil den dank ontvangen
van het dankbaar vlaamsche kind
in zijn wilde en woeste zangen,
omdat gij zijn vlaamsch-zijn mint.

Herhaal.

Dat is 't lied der vlaamsche zonen,
't dankbaar lied der vlaamsche zonen,
met het oude vlaamsch Hoezee:
Vliegt de Blauvoet - storm op zee!

(2) Te weten, E.H.H. Delbar, kan. sup. van het klein-seminarie, had vlaamsch gesproken waneer Lodewijk De Coninck naar het gesticht gekomen was.

II
Het Lied der Vlaamsche Zonen
Gezeid *De Blauwvoet*

‘**N**U het lied der vlaamsche zonen,
nu een dreunend Kerelslied,
dat in wilde noordertonen
uit het diepste ons' herten schiet.

Herhaal.

Ei! het lied der vlaamsche zonen,
met zijn wilde noordertonen,
met het oude vlaamsch Hoezee:
Vliegt de Blauwvoet - storm op zee!’

't Wierd gezeid dat Vlaandren groot was,
groot scheen in der tijden wolk,
maar dat Vlaanderland nu dood was
en het vrije Kerelsvolk.

Maar dan klonk een stemme krachtig
over 't oude noordzeestrand,
en het stormde grootsch en machtig
in dat doode Vlaanderland.

En hier staan wij 't hoofd omhooge,
vuisten siddrend, kokend bloed,
vlamme in 't herte, vlamme in de ooge,
en ons naam ons trillen doet.

Van de blonde noordsche stranden,
dwang en buigen ongewend,
onze vaders herwaarts landden,
leden, streden ongetemd.

Ja wij zijn der Vlamen zonen,
sterk van lijve, sterk van ziel,
en wij zoûn nog kunnen tonen
hoe de klauw des Klauwaards viel.

Op ons vane vliegt de Blauwvoet
die voorspelt het zeegedruisch,
en de Leeuw er met zijn klauw hoedt
't zegepralend Christi Kruis.

Weg de bastaards, weg de lauwaards!
Ons behoort het nooderstrand,
ons, den Kerels, ons, den Klauwaards.
Leve God en Vlaanderland!

III
Het Lied der Blauwvoeterie

Herdicht om te akkoord te staan met het huidig slaan sommiger pianos.

HOORT een lied van vlaamsche zonen,
hoort het westvlaamsch Kerelslied,
de oude vrije noordertonen
uit den mond van 't jeugdig diet.

Herhaal.

Ei, wi siin dier Keerlen sonen,
singen 't in die oude tonen,
roepen naer elkaer: ‘Hou'see!
Vliegt die Blauwvoet - storm op see!’

Vlaandren ja was aan 't *Bewegen*,
edoch dat *Bewegen* liep
wijd uiteen al duizend wegen,
en Westvlaandren sliep - zeer diep.

Al met eens weêrklonken stemmen,
't waaide een Vlagge, 't leefde alhier,
en die poogden ons te temmen....
stortten olie op het vier.

En hier staan wij 't hoofd omhooge,
vuisten siddrend, kokend bloed,
vlamme in 't herte, vlamme in de ooge,
en ons name ons trillen doet.

Wikings naamden eerst onze Oudren,
Kerels, Klauwaards naderhand;
nooit en knelde een jok hun schoudren,
dwingers plette hun kolf in 't zand.

Kerelskamp en Gilde baarde
Nering, Burg, Gemeenebest,
't schoonste en grootste volk der aarde,
wijd geëerd in Oost en West.

Zulker vaadren zijn wij zonen,
sterk van lijve, sterk van ziel,
g'reed, als 't nood deed, eens te tonen
hoe gepast hun knotse viel.

Spijts al die ons temmen wilden,
ei, Studenten, rond de vaan!
In 't gelid, verboden Gilden,
en de Skalden voorenaan!

Hoog in wind de Klauwaardsvane,
't alverwinnend Kruis in top,
en, spijts gaais en franschen Hane,
met een blauwen Blauwvoet op.

Steekt den hoorn en zwaait de vanen!
Allen hier die Vlaandren mint!
Laat pedanten staan vermanen!
Slaat den Bardit in den wind!

Horkt! het lied uit Vlaandrens gouwen
antwoordt op het Kerelslied:
ziet alom de vane ontvouwen,
scharen 't vlaamsch Studentendiet.

't Kerelslied wekt Vlaandrens krachten:
't heir groeit aan, zijn hoop, zijn deugd!
Ziet, zij grijnzen reeds die lachten:
Vlaandrens Toekomst hoort der jeugd!

Volk met averechtsche plichten,
zonder u zal 't ook wel gaan.
Zucht nu wat, doch wilt u zwichten
nog in onzen weg te staan.

Gijnder daar die 't volkt woudt paaien
met uw helden - landverraârs,
g'hebt bij God! gedaan met zaaien,
uitgekochte leugenaars!

Gij die ons hebt uitgezogen,
fransch gebroed alhier gemest,
g'hebt genoeg op ons gespogen!
Ziet: ons zweep! - en ginds, uw nest!

Blonde Skalden, dicht ons koren,
zingt ze vooren weer in hand,
Vlaandren stijgt, herkwikt, herboren,
uit het oud Kerlingaland!

Het Lied van Mignon

(*Naar Göthe, musijk van Beethoven*.)

KENT gij het land dat vol citroenen bloeit,
waar donker loof vol gouden appels gloeit,
waar blauwer lucht vol zoeter windtjes speelt,
waar eeuwige lente mijrte en lauwer teelt?
Kent gij dat land? Daarheen, daarheen,
laat ons daarheen, mijn redder, ons getween.

Kent gij het huis met zuilengang omringd?
De zale glanst er en de kamer blinkt*;*
in 't ronde zien mij marmeren beelden aan.
‘Arm kind, wat hebben zij met u gedaan?’
Kent gij dat huis? Daarheen, daarheen,
laat ons daarheen, mijn redder, ons getween.

Kent gij den berg die rijst de wolken door?
Daar zoekt de muil zijn wegen door den smoor.
Daar bergt de kuil des draken wild gebroed,
de rots hangt af, daarover stort de vloed.
Kent gij dien berg? Daarheen, daarheen,
laat ons daarheen, mijn redder, ons getween.

Die Beke.

O Beke die door het bloeiende veld
so wild gejaegd immer henen snelt,
waeromme toch nooit ene stonde gerust?
En stilt di geen moedheid, hoe stilt di geen lust
bi 't sien deser groene lachende wei
met bonte bloemekens allerlei?
- O jongeling, twi van den raed dien gi riedt.
Ik bid u en spreek van der weide mi niet.
Ik minde die weide waer henen ik kwam
waneer ik voor de eerste mael richting nam
gesproten van uut de rots haren schoot
en bli van te levene voorwaerts schoot.
't Was meie, 't was uchten, de sonne die schong,
de lucht was so blau en het vogelken song,
't was leven en lust wat men hoorde ende sag,
die wei was so schoon en so soet hare lach.
Si riep mi en bood mi haer jeugdige gras
tot bedde, en ik kwam, en hoe lievelik was
mi de dag dat die lachende weide mi riep
en dat ik te midden de bloemekens sliep

des avonds waneer in den hemele swom
de maen met heur pinklenden sterrendrom.
Och nimmer verlaet hi myn rustloos gedacht,
die swigende navond, die schingende nacht,
die stilte, die ruste, het windeken dat
bi wilen deed lisplen het trillende blad;
en dan al met eens de nachtegael sang;
en die nacht van geluk soo haestig vergang.
O die droom, o die droom, die betooverde droom!
Des anderdags lag er veel slyk op myn soom.
Maer de wei was so lieflik betinteld met dau,
de bloemekens loechen, de hemel was blau,
de vogelen sangen en pralende kwam
de sonne geresen in 't oosten vol vlam,
en 'k was nog gelukkig, maer 't mengde in myn lust
ik en weet niet wat angst, dat ik was ongerust.
Het docht mi ik voelde myn krachten vergaen
en soude in die weide versinken saên,
en, siende hoe 'k dieper en dieper versonk,
so bevond ik helaes! dat die weide mi dronk.
O twi! dese lachende trouwlose had
mi bedrogen en dronk onversadig haer sat,
al wist si dat ik ervan sterven sou.
Dat was dezer lachende weide trou!
En ik dan liet wanhopig menigen tyd
mi drinken door haer, maer het stom verwyt
en verstond si niet, en si dronk en loech voort.
En ik lag daer machtloos en bina vermoord.

En si loech. Maer op sekeren dag uit den schoot
der rots ene borlende bronne sproot,
en kwikte mi weêr, en ik woedend en blind
sprong op, en ik boorde enen weg, en geswind
so stormde ik bruschend aldoor de wei.
En si geen het minste teeken en dei
van droefheid of deernis: si liet mi gaen.
En seder so vliede ik hier sonder staen,
en ruste noch lust heeft myn drift ooit gestild,
en s' heeten de beke woestig en wild,
en wanen se sonder liefde, en toch,
o jongeling, jongeling, ik minne se nog,
die lachende bloeiende trouwlose wei
alwaer ik bedrogen te slapen mi lei.
Si heeft mi reeds lange vergeten, en leeft
met de bronnen die si bedrogen heeft.
Want menige bronne nog herwaerts schoot
en vand er, bedrogen, die achlike dood.
Gedurig herinnert mi alles de vreugd
en den liefliken droom miner eerste jeugd,
en hoe ik ontwiek uut dien lustigen droom,
en daerom so woestig en wild is myn stroom.

Prologe ter Kollegieprijsdeeling te Iper.

Kleintjes in middeleeuwsche drachten zingen op oude wijze:

IN den goeden ouden tijd,
zoo 't ons heden wier gezeid,
zonden zij de jonge knapen
bont gepint met schild en wapen,
preusch lijk dertig, met fatsoen
allerhande konde doen.

Heden schoeit ons deze feest,
zoo gij ziet, op ouden leest:
zij, de groote, gaan met velen
zingen en musike spelen
en, verkleed, met scherp geding
maken twist uit lacheding.

Maar wij, kleine, staan hier fijn
in de pane en in 't satijn,
heusch en hoofsch vooruitgezonden
blijde boodschap te verkonden,
en die boodschap liefgetal
is dat men beginnen zal.

Brutus Visioen

't **W**AS nacht. Elkaâr bedreigend in de vlakte van Filippi
lag Brutus kamp en 't kamp der drijmanschap.
Aleen in zijne tente kwam des Caesars vriend en moorder
zijn tabels en papieren neêr te leggen
en zijne moede leden op het legerbed te spreiden.
En droomend lag hij daar, onduidelik
het wiegelen vervolgend van het stervend licht der lampe,
den moeden geest vol droeve beelden van
zijn stortend oud gemeenebest, zijne omgebrachte vrienden,
den uitslag van den allerlaatsten strijd,
dien 's anderdags in gindsche veld aleenheerschap en vrijheid
om Rome en om de wereld zouden strijden;
toen al met eens uit 't schemeren van den twijfelenden donkere:
hij eene doove stemme dacht te hooren
die ‘Brutus’ zeide. Plotslings uit zijn droomen opgeschrikt
sloeg hij den blik op in het rond. En ziet:

geen enkel ziel en had geroerd, en 't was iets ingekomen:
gelijk een dunne en onbepaalde schimme
die traagzaam vlottend zweefde als door een lichten blaas gevoerd,
een statig spook met nevelige toga
en lauwerkrone, onduidelik en onkennelik van wezen.
En langzaam kwam het naar zijn bed gedreven.
Door schrik naar lijf en ziel verlamd, halt uit zijn legerstede
gebogen, te vergeefs zocht hij de sprake.
Geheugen- en gedachtenloos, stom, huiverend en zweetend,
bleef hij met strakken blik het spook bestaren.
‘Wie zijt gij?’ bracht hij eindelik uit zijn rochelende kele.
En met een schok erkende hij het spook.
En ‘Julius Caesar’ zei het, als het ware met de stemme
van iemand die den geest geeft - en verdween.
En Brutus had het voorspook vast van 't onverbiddelik Noodlot.

Nieuwjaargroet

(Getoonzet door VANGHELUWE).

O Broeders van heel Vlaanderland,
ons bindt een trouwe Gildeband,
die, eender van gedacht en streven,
Voor Gode en Tale en Lande leven:
U roepen wij als nieuwjaargroet
't begeestrend woord van sterkte en moed
dat, wen de wilde legerbenden
al strijden door elkander wenden,
te midden 't woelen wordt gehoord
het bondig maar almachtig woord
Vooruit!

Vooruit de jonge vlaamsche schaar,
Vooruit door het beginnend jaar,
Vooruit! eenieder hoû' zich sterk!
Vooruit met ons misprezen werk,
Vooruit tot spijt van die 't benijdt,
Vooruit spijts laster en verwijt,
Vooruit spijts onverschilligheid
en lafheid en kwaadwilligheid,
spijts ontrouw en spijts misverstand,
spijts vijand en spijts dwingeland,
Vooruit!

De laatste Storm

BULDREND speelt de zee met 't oude vaartuig.
Kalm, manhaftig kampt de grijze zeeman
met den storm. Maar splijtend te allen kante
vreeslijk kraken de oude brooze wanden.
Bleek en bevend staart alom de manschap
naar het krakend wantwerk en den zeeman.
‘Sloepen af en vrouwen eerst!’ gebiedt hij.
Wiegend wagglen sloepen in den storrem,
angstig ijlt de manschap in de sloepen.
Eenzaam staat op 't vaartuig de oude zeeman.
‘Vol!’ zucht hij, ‘vaartwel, matrozen, redt u.’
Door den storm verdwijnen zijne sloepen.
Buldrend speelt de zee met 't splijtend vaartuig.

Kalm, manhaftig bidt de grijze zeeman
de armen rond een mast. Zoo lange reisden
schip en zeeman samen door de stormen;
grijs is 't hoofd geworden van den zeeman,
krakend en versleten 't machtig vaartuig...
O de wind, de zee, de laatste storrem!
Schuimend, bruischend, stijgen wilde baren
onder zijne voeten. Krakend, berstend,
in de diepe kolken draait het vaartuig...
Samen duiklen schip en man verzwolgen.
Machtig stormt de zeeweg grootsch en eenzaam.

De Skald

TER stonde wen, gefluister en vereende taal in de ooren,
in de oogen schemerend een nevelig tweelicht.
de geestenwekkende avond door geluchte en velden trilde.
begeestering als het ware en dichtenslust
door alle zinnen drinkend, ziel en mond vol zang en beelden,
en 't ronkend snaartuig aan de zijde slingerend,
door 't wordend donker reisden eens de vroede kinderen Braga's
en klommen op den woudenrijken heuvel,
waar rond een breedgetakten eik een Skald zijn hutte stond
En voor zijn hut, te midden vrouw en kinderen,
daar zat de vroede man, en dronk met open ziel en zinnen
de lusten van den tooverenden avond,
en, wijl een lied in 't vroedend hoofd harmonisch aan het worden,
onduidelik over zijne lippen zweefde,
bezag hij over d'helling van den zwartomstruikten heuvel
de wouden en de velden en de hutten
versmelten in het donkeren van den neveligen nacht,
den jager uit de bosschen huiswaarts spoeden,

den visscher droomend stappen langs den zilveren spokigen vliet,
    den boer, vermoeid te midden zijne kinderen.
den loomen tred vervolgen van den ingespannen stier,
    de kudden en het beurelende vee,
bij 't luid ‘ariauw’ des hoeders door de donkere weiden reizen,
    de hutten rooken in de blauwe lucht
en voor der hutten open deur de bloeiende huisgezinnen,
    de rust en lust der avondure smakend,
het vroede woord aanhooren der vertellende ouderlingen,
    de jonge lieden fluisteren aan den kant;
de mannen scherpen 't goede zweerd al sprekende aan hun zonen
    van veeteplicht en weer van eigen steê;
en twijfelend op zijnen staf geleund, de vreemde reizer
    aan welken haard hij herberg vragen zoû.
En naderend eerbiediglik begroetten hunnen meester
    de jonge Skalden, vroede kinderen Braga's,
en zaten rond hem in de schaûw des fluisterenden trans.
    En statig en begeesterd sprak de meester,
en wees hun tweelicht, dumstering, gesternden blauwen hemel,
    en zilveren mane aan 't vlokkig zwerk gerezen,
en weide en vliet en woud, en veld en schemerende kimmen,
    en man en vrouw en kind en rookende hutten,
en afgeleefden ouderling en jeugdig volk aan 't fluisteren,
    en rustigen heerd en somberen Wandelaar,
en leerde hun van lucht en licht en aller wezens oorsprong,
    van goden, reuzen, dwergen, zalige helden,
van liefde en kamp, van oud en jong en immer vruchtbaar leven,
    van alles wat ooit wierd en worden moest,

en leerde hun met open ziel en zin 't heelal bevroeden
en in den grond van aller wezen lezen,
en leerde hun der woorden kracht en zang en harmonie,
en met het lied der menschen leven kwikken,
en vroed en wijs tot aller heil en weer des vaderlands
en heerschap over 's menschen driften voeren.
En rond hem horkten stil en stom de zwijgende huisgenoten
en de edele rei der vroede kinderen Braga's,
den geest vol bonte beelden, wild en krielend door elkaâr,
in spannende aandacht naar den meester neigend,
én blikken en half open mond op zijn gezicht gevestigd.
En als hij zweeg, zweeg alles op den heuvel....
En eene stond bezag hij dan de stille en stomme reie,
en las door blik en roerloos aangezicht
het heimlik werken van zijn woord in elken Skald zijn ziele,
en loech op hen een vaderliken glimlach.
En uit der blonde dochters hand ontving hij 't ronkend snaartuig.
En statig matig trilden zware toonen
en smolten diep harmonisch in het slierend windje weg.
En met dit ronkend lied gepaard weêrdeunde
des meesters dicht vol diepen zin en klang en bonte beelden.
En menigeen keek naar den heuvel op
die, reusig spook in 't zwijgen van den nacht, daar lag te zingen.
En wien het woord des meesters al te vroed was
verlichtte nu der lessen zin de klankendronkeu ziele.
Zoo komen nog de jong'ren tot den meester.
Heil wie de lesse uit zijnen mond met 't levend woord ontvangt!
En mag haar zin der jonge rede ontsnappen,
gelijk een bronne drenkt en kwikt den Skald des meesters voorbeeld.

Na den Slag

DE donkerende nacht betrok den gesternden hemel,
de rustelooze zee, de hooge duinen,
de bergen en de vlakte van het heilig Ilios.
Van de eene zijde stonden d'hooge muren
der stede in 't flauwe schemeren der bevende hemellichten.
Daarnevens legerden de kloeke Trooiers
de peerdentemmers. Van alom daar brandden roode vuren.
Van tijd tot tijd daar zong een felle stemme
het krijgslied bij het ronken van het elpenbeen snaartuig,
en stemmen bont en talrijk zongen achter
bij 't zegevierend klinken van de zware stalen wapens.
Maar al den andren kant, ver aan de kimme,
daar brandde 't vuur in diepe stilte in 't donkre van den nacht.
Daar lag het kamp der goddelike Achaiers.

Daar klonk geen blijde wapenklang, daar zong geen zegezang.
    Van tijd tot tijd slechts kloeg de droeve stemme
der meiden met hun gouden haar, beweenende den krijger
    die in de luide worsteling bezweek
door 't zweerd des grooten Hektôrs met den glinsterenden helm.
    Het bloedig veld doorliepen honden huilend
te midden peerdenlijken en gebroken snelle wagens
    en 't staal der wapensscherven dat alom
in 't nachtelike dumster glom, daar waar de mannen vochten.
    Maar uit het kamp der strijdgezinde Achaiers
daar kwamen stil drie mannen en zij stapten stil en zwijgend
    door 't dumster en door 't bloedig slijk der weiden.
Doch in het nachtlik donker glom het staal van hunne wapens,
    en tegen nek en hiel sloeg beurtelings
der ronde schilden leedren rand, terwijl de mannen stapten.

Het Lied der Knapenschap

Wijze: God save the Queen.

JA, Knapen, 't hoof omhoog,
onze oude vane omhoog,
de zielen hoog!
't Verleden leeft in ons,
het Heden hoopt op ons,
de Toekomst straalt voor ons:
God zij met ons!

Wen rondom onze vaan
de holle trommels slaan,
wij Knapen, gaan;
haar eeuwenoud gemoed,
vol heugnis vroed en zoet,
herkwikt de stede, en groet
den jongen stoet.

In onze breinen gonst,
in onze herten bonst
de kunde en konst:
eens zijn wij 't hoog gedacht,
gezang en scheppingskracht,
's Lands Weer en Pracht en Macht
en Ordewacht.

En daarom jong en rap
vooruit met mannenstap,
o Knapenschap,
spijts loeiend stormgebots,
vol kalmen *vrijman* trots,
vast langs de waarheidrots
bij d'hulpe Gods!

Moses Verlost.

DE zonne rees in purpren gloed en zuiver blauwe lucht,
en kleurde met een roodvergulden sching
den top der witte pronknaalden, de zware schuins gerezen
paleizen van het keizerlike Thebe
met hunne platte daken en hunne uitgesprongen randen,
en scheen de grijnzende gezichten te
bezielen, welke, reuzachtig en stom, in lange reien
voor de ingangen der heilge tempels stonden.
Een blanke schare daalde langs een grijzen steenen trap,
verlatend het paleis des Faraôs.
Het waren bruine maagden van 't gezengde Egiptenland,
met groot zwart oog vol helle vonkelingen,
met gouden ring aan de ooren en den arm in gouden banden,
in vlottend blank gewaad de lenden sluitend,
en met een gouden band rondom de blanke huiken boven
de zwarte lokken waar het windje in speelde.

En vlijtig zwierig daalden zij, al klappen en al lachen
   en huivren van den frisschen morgenwind,
de trappen af en Nilwaarts, langs de ruischende hooge palmen.
   En diep en breed daar lag de heilge stroom,
blauw even als de reine lucht, maar vurig rood en glanzend
   al 't oosten. Boven den doorschongen sluier
der licht omnevelde eilandjes, de vleriken wijd open,
   dreef hier end daar de Ibis, d'heilge vogel.
Ginds, boven 't platte en bloote land, daar staken in de vernte,
   als drie vier bergen hunne scherpe toppen,
de graven uit der Faraôs in 't rood gesching des morgens.
   De blanke stoet stond op den groenen oever,
en zag de zilvren visselkens in 't blauwe water smakken,
   en de eilandjes daar liggen in den smoor,
den Ibis vliegen hier end daar, en de eedle zonne dagen
   en glanzen, beeld des heilgen Faraôs.
Maar ‘Zie’, zei een der maagden, en zij wees naar 't glimmend water,
   ‘daar drijft zoo klein een schuitjen op de baren.
Wat mag dat zijn?’ En rond haar kwam de heele schaargetroppeld,
   en allen keken waar de maged wees,
en wonderend herhaalden zij: ‘Wat mag dat zijn?’ Doch nader
   en nader kwam het schuitjen toegedreven,
en angstig volgde het hun blik, vol kommer of het niet
   zoû haapren aan den boord der eilandjes.
Maar deze die het de eerste zag sprak: ‘Toe! Wie brengt mij 't schuitjen?
   'k Moet weten wat het is. In 't water, Iras!’

En eene bruine maged sprak eerbiediglik en vrolik:
‘Hier ben ik, dochter van den Faraô.’
En op den groenen oever viel het blank gewaad, en huivrend
daar sprong zij, en het water plonsde luid
en rimpelde in het ronde wijd, en, 't meer in baren slaande,
met vlottend' haren zwom de bruine maagd.
En zie, van uit de vernte kwam zij weder toegezwommen,
en voor haar dreef het dansend schuitje en naârsde...
‘Zoo helpe mij vrouw Isis!’ riep de keizerlike dochter
van op den oever, ‘'t ligt een kindjen in!’
En in haar blijdschap danste zij en klakte hare handen,
en al de maagden klakten hunne handen
en juichten achter: ‘Ja voorwaar, het ligt een kindjen in!’
En 't schuitje lag daar op den groenen boord,
de zwemster knielde neêr, en wierp haar lange lekende haren
op haren rug, loech en vrolik en eerbiedig,
en, hijgend, zonder spreken, wees zij naar het kindeken
dat in het korfken sliep gelijk een rose.
Met eenen blijden kreet sprong toe de keizerlijke dochter,
en greep het slapend kindje, dat ontwiek
en jammerlik aan 't schreien ging; maar in hare armen douwde
het de vorstin van blijdschap dansend, en
zij kuste het, en streelde het, en sprak hem zoete woorden,
en dat het toch niet schreien zoû bij haar.
‘Ik wil dat kindeken voor mij,’ zei de eedle keizerdochter,
‘het voeden, kleeden, en hem moeder zijn.

Men zoeke mij een voedster. Komt! wij dragen het te mijnen.’
    En zingend, huplend, liep zij vooren, en
de maagden huppelden rond haar, al lachen en al spelen
    met 't lieve kindje dat te schreien lag
in 't blank gewaad der dochter van den heilgen Farao.
    Maar ‘Hoor,’ zei zoetjes eene harer maagden
tot eene gezellin, en keek, en wees verschrikt daar verre
    waar d'heilige Ibis aan het vliegen was,
‘de heilge vogel schreeuwt zoo naar. - Zoo helpe ons Osiris!’
    zei de andere, ‘en hij keere 't kwade teeken.’
En zij vervoegden weêr de schaar die vrolik langs den trap liep
    naar het paleis des heilgen Faraôs.

Fantasie

(Getoonzet door K. MESTDAGH.)

HET drijven watten wolkskens
van zonnelicht doorboomd.
De jongeling ziet ze drijven
en droomt...
En onbewust elk wolksken na
drijft zachtjes een fantasia,
doch in de ruimte smelten beî
voorbij, voorbij,
voorbij.

Het drijven blanke zeilen
waar 't meer den hemel zoomt.
De jongeling ziet ze drijven
en droomt...
En onbewust elk schipken na
drijft zachtjes een fantasia,
doch over zee verzinken beî
voorbij, voorbij,
voorbij.

Het drijven wondere beelden
van toovermacht omstroomd.
De jongeling ziet ze drijven
en droomt...
En elke omstraalde beeldnis na
ijlt jagend een fantasia,
doch naar den Lêthê spoeden beî
voorbij, voorbij,
voorbij.

Weelde

DE nacht ligt op de steê. Daar rijst een donker hoog gebouw.
Wijd al den eenen kant strekt zijne hoving,
vereend in 't nachtlik donker, met haar kronkelende wegen
waarover trilt der boomen zwarte kruin,
en hare vijvers waar nu een betrokken mane in spiegelt
en eene grijze zwart geplekte lucht.
Al dezen kant rijst 't hoog gebouw in sombre duisternisse.
Maar al den andren kant, daar schitteren
de hooge vensters, en hun licht verlicht de breede strate.
Voor de open poort staan rijtuigen te reke,
en binnen langs den marmren trap gedurig gaan en komen
er trotsche knechten in het bont livrei.
Van boven stroomt der luchtren glans door kantene behangsels
driedubbel, en daar vliegen schaduwen
van tijd tot tijd al dansende voorbij, en als bij walmen
verneemt men 't zwierig spel van fluit en snaartuig.

Daar woont de Rijkdom en daar is de Weelde nu aan 't feesten.
Daar binnen zijn er hooge donkre gangen,
maar in 't halfdonker ziet men hier end daar het marmer blinken,
en spokig zien de standbeelden er uit
en schilderijen langs den wand, en onder't stappen klinkt
het marmer of gevoelt men 't zacht tapijt.
Daar verder is er licht. Daar loopt een schitterende gang.
Daar komen bonte knechten weg end weder.
Hier is een rijke zaal. Hier had vandaag de maaltijd plaats.
Zie, op de tafels staan nog zilvren schotels
en bekers, en wat overschiet van zinneliken disch.
Op deze stoelen hebben zij gezeten,
die rijke. In dezen zetel zat de meester van het huis,
recht over die zeer oude schilderij,
dien ridder in het stalen kleed, die met zijn streng gelaat,
hem heel den tijd in de oogen heeft gekeken,
terwijl zijn ijzren handschoe leunde op 't reuzig ridderzweerd.
Hier heeft de kostelike wijn getinteld
in zilvren bekers. Hier speelde ook het zinnelik musiik.
Hier hebben zij gezongen en gelachen
in vrolik schertsen en geklap, wijl, in de schalen gistend,
de gouden drank hun boorden overstroomde,
Hier hebben zij in wellusten gezwommen en in weelde....
O Rijkdom, Wellust, wereldlingen Weelde!

Een knecht trekt door den gang voorbij, loopt zwierig gindschen trap op,
en opent een gordine bont, en treedt
de feestzaal bin, die stralen schoot wen die gordine roerde.
Daar smelt op nieuw het spel van fluit en snaartuig,
en streelt en vleit de zinnen, en sert wellust in het herte,
en sleept u mede lijk sirenenzang.
En zie, hier is de zale nu, hier is de feest. O Rijkdom,
o Pracht, o Wellust, zinnelike Weelde!...
Is het een zale of een paleis van wondre toovernymfen?
een lustprieel te midden vrolik woud?
Een geurig kleurig bloemtapijt dekt of het waar'den grond.
Daar te einden spruit en murmelt een fontein
te midden van een bosselken. Hoog schiet de waterstrale
en valt, te midden diamanten regen,
in 't murmlen van den waterkom, waarover vreemde planten
hun frissche groente en breede blaadren nijgen,
terwijl de gouden visselkens er in hun schaduw glimmen.
Van alle kanten stroomt het glanzend licht.
Omhooge zweeft de Olympos met zijn goden en godinnen.
Daar in dat bosselken de spelers spelen.
Met stralende ooge en vuurge wang, den grimlach op de lippen
krielt door de zaal het blijde kermisvolk
in schitterend gewemel, en, waneer de spelers zwijgen,
dan hoort men suisend klappen en gelach.
De rijke waaiers leven lijk in eenen hof de vlinders.
De diamanten en gesteenten stralen

alom in het gevlochten haar der vrouwen, en de bloemen
in bonte of blanke kransen slingeren
in het weêrschijnend golven van de ruischende gewaden.
Die jongling edel van gestalte en gang
en wezen en gebaren, is de meester van het huis.
Hij erfde schatten, edelheid en macht.
Hem lacht de vorst ten hove en voor hem buigen d'hovelingen.
Des winters woont hij hier in dit paleis;
des zomers in de velden en niet verre van de zee,
op zijn kasteel te midden weiden en wouden.
Daar viert hij maal en feest lijk hier, en jaagt met eedle jonkers;
en heinde en verre door de velden hoort men
't gebas der honden, 't hoorngeschal, de stem der jagersknechten
in rood en groen livrei. En somtijds staken
de menschen op het land hun werk, en kijken: als een schicht
daar vliegt een hert voorbij, de weiden door,
en dweerscht de kronkelende beek, wijl uit de vernte nadert
van allen kant het woelig jachtrumoer.
Almachtig, rijk en edel is de meester van het huis
en jong. Daar zwiert hij hoofsch en licht en lachend
te midden 't blij gewemel van zijne edele genoten.
Men heeft een stond gerust, de blanke waaiers
zijn fladdrend aan het werk geweest, men samelt tot den dans,
en matig deunt het voorspel eener walze...
Daar valt de trippelende maat, de bonte zwerm vliegt toe,
en wiegelt weemlend op de mate van

het zinlik draaiend spelen.. O Genot, o Weelde, o Wellust,
die ure en tijd en alles doet vergeten...

Het is nu laat reeds in den nacht. Nog schitteren de luchters,
nog stroomt het licht van uit de hooge vensters,
maar eenzaam doolt de meester van het huis aldoor de zalen.
Geen spelen meer noch vrolik stemgerucht,
en eenzaam spruit de strale der fontein in 't bosselken
te midden hare kostelike planten,
en treurig valt het water in den murmelenden kom.
Want een voor een zijn voor de groote poort
de rijtuigen verdwenen. En al droomen heeft de jonker
een droeven oogslag laten varen door
die schitterende zaal der feest, zoo prachtig en zoo eenzaam;
en hij verzucht en traagzaam gaat hij aan.
Diep voor hem buigend wijken langs den gang de trotsche knechten,
en hij en schijnt ze niet te zien, en wijst
den kamerknecht af die hem bij den trap wacht naar zijn kamer.
En traagzaam, 't hoofd op zijne borst gezonken,
doorkruist hij donkre gangen en verbiedt dat men hem lichte.
Daar staat hij boven op den steenen trap
die rechts en links naar d'hoving daalt, en mijmerend beziet hij
den hof met zijne donkre wegelingen,
der boomen vormen zwart en vreemd, de vijvers, zilvren plekken
te midden van het donkergroene gers,

den hemel waar de mane doolt te midden duistre wolken.
Zijn zware hoofd op zijne hand geleund,
den arrem op den steenen leeuw die langs de leuning ligt,
daar staat hij, duislig, en de ziel vol weedom
en vreemde smerten. Hij is rijk en machtig, hij is jong.
Hij leeft in Weelde, en roept waneer hij wilt
de Wellust met den tooverstaf des Rijkdoms alles meester.
En zijne ziel is onvoldaan - is ijdel.
Vol droeve droomen schouwt hij naar des hemels sombre diepten,
en voelt hoe groot zijns herten afgrond is,
hoe wijd, hoe maatloos diep dat vreemd gevoel - Begeerte.
En droomend droomend blijft hij daar. Hoe langer
hoe treuriger hem 't leven schijnt. Gelijk een bitter spotten
ruischt rond zijne ooren in zijn ijlend hoofd
het dansend lied, het lachen en het fluistren en het suisen;
zijn dolende verbeelding toovert hem
de feeste weêr. En treurig blijft hij staan en zonder antwoord
het vreemde raadsel pegelen zijns levens.

Prologus
Ter opvoering van Filippine van Vlaanderen

DOOR DE SINT JANSGILDE VAN ROUSELARE

IK kome als Prologus, naar 't oud gebruik, berichten,
wat onze spelers zullen op 't tooneel verrichten.
Wij, jong Studentenvolk en trouwe leden van
de Rouselaarsche Spelersgilde van Sint Jan,
wij zijn van deze die, naar rang en stand en krachten,
in alles wat zij doen het heilig doel betrachten
van onzen vlaamschen kamp, dat is, het stijgen van 't
gevallen en vervallen lieve vaderland.
Wij zijn maar ja studenten ende jongelingen
en weinig tot nu toe vermogen bij te bringen,
maar, zegt het spreekwoord, hij die doet gelijk hij kan
is eerlik man.

Zoo willen wij dat onze spelen lessen wezen
vertoonende aan het volk het groot en blij Voordezen,
der Vaadren deugden, hunnen strijd, hun zege en macht,
dat bij dit levend spel ontwake vlaamsch gedacht,
begeerte en streven om in nieuwe glorietijden
't herboren en herbloeiend Vlaandren te verblijden.
Uedelen, Eerweerde Heeren, hier rondom,
Uedelen vooral, Studenten, wellekom;
den Keurmanschappen onzer vlaamsche Spelersgilden
die hier ten teeken van verbindnis komen wilden,
Ueedlen allen die vandage ons de eer aandoet
ons spel te komen zien, welkom en gildegroet.
En wilt den jongen spelers doende wat zij kunnen
Voor Gode en Vaderland, uw goede gunste junnen.

Het Kerelskind

(Getoonzet door J. RONSE, vrederechter, Rousselare).

VAN waar koms du getreden
zoo laat door reîn en wind,
van waar koms du getreden,
aleen, du blonde kind?

- Du smidje van den woude,
ik kome van het veld
waar vader heeft gestreden,
waar vader ligt geveld.

- Lo! viel hij, 't was met eere,
dijn vader welbemind.
Wat bergt dijn blauwe schabbe,
du arrem heldenkind?

- Du smidje, 't zijn de scherven
van vaders goede zweerd;
du zals het mi hersmeden:
het is 't hersmeden weerd.

- 'k Hersmede het di sterker
dan 't vaders hand ooit zwong.
Maar, waartoe wilt 't di dienen?
du best zoo bitter jong.

- Du smidje van den woude,
bij Lo! du ne best nie' vroed:
mijn vader wille ik wreken
met stroomen walenbloed.

Regendag

OCH hoe droevig sleept de dag. Betrokken
ligt de luch met wolken grijs en grauw,
't stuifreînt, en die hooge boomen schokken
hunne kruinen en vol vreemde rouw
ruischen zij, ontblaadrend, droeve zangen.
Lijk des avonds in het woud een dolend kind,
daar beneden door de donkere gangen
aaklig schreeuwt en huilt de wilde wind.
Sombre wolken door mijn ziel ook zweven,
nevelig betrekt mijn zonneglans.
Houd u sterk, o jongling, dat is 't leven.
Weze uw droefheid lijk uw vreugd - eens mans.

Fierheid

SINDS lang bevocht de grave Gent de vrije stede,
en grave en Gentenaars verlangden naar de vrede;
men staakte moord en brand, en op een zeekren dag,
ter vrije vreê gereed en eerelijk verdrag,
reên Gentenaars, gemanteld en in 't goud geregen,
den hertog-graaf Filip aldoor de velden tegen.
't Klaroen schelt in de verte en Gents gezanten staan.
Te midden stuivend stof naârt statig langs de baan
de trotsche grave en rond hem, prachtig om te aanschouwen,
de bonte stoet der heeren en der eedle vrouwen.
De Gentsche poorters, fier en hunner stede weerd,
begroetten heusch den stoet, maar bleven op hun peerd.
En prachtig reed de schare binnen Doorniks wallen,
en spreidde bont en weemlend door de wijde hallen
rondom den gouden zetel waar met trotschen zin
ging tronen d'hertog met der lieve gemalin.

De Gentsche poorters kwamen, en een hunner zeide,
daar hij, met hoofschen groet, een handschrift openleide:
‘Heer grave, vrouw gravin, u groet uw goede steê,
en biedt u, zoo 't u mag gelieven, deze vreê,’
en las het pergament. De grave in korte rede
zei alles was hem wel en dat hij schonk de vrede.
‘Maar,’ voegde hij er bij, ‘daar ge ongehoorzaam en
weêrspannig zijt geweest mij die uw heere ben,
zoo zult gij *knielen* om de vrede die 'k belove.’
Die grave was een waal gekweekt ten franschen hove.
De Gentenaars en roerden niet, en eenen stond
was alles stille en zweeg verwachtend in het rond.
‘Heer graaf,’ zei een gezant, ‘geen een van ons wil knielen.’
Filip, vrij spreken ongewend en vrije zielen,
schoot uit en riep: ‘Dan krijgt gij mijne vrede ook niet!’
Zijn vlaamsche gemalin een zucht ontsnappen liet
en keek, half wondrend, half bedrukt, naar de gezanten.
De hovelingen wezen hun van alle kanten
dat zij op staanden voet den knieval zouden doen:
want d'hertog beefde er bij. Maar kalm, gerust en koen,
de Gentsche poorters spraken hem in korte rede:
‘Heer grave, geef bescheid! Wat melden wij der stede?’
De hovelingen mordden grimmig: ‘Ongehoord.’
De hertoginne keek bedrukt en sprak geen woord.
Filip schoot woedend uit, verweet den Gentenaren,
al wat men in Parijs van Vlaandren wist te maren,

verweet hun hooveerdij en wederspannigheid,
maar bovenal dier ijzren koppen koppigheid,
en: ‘Laat ons proeven wie van ons zal koppigst blijven,’
riep hij, ‘of neen, hoe ver ge uw koppigheid zult drijven!
Den knieval of den oorlog onverbiddelijk!
- 't Waar': ‘knieval of de dood,’ ons antwoord bleef gelijk.’
Het antwoord hong ter lip, maar de eedle gravenede
zeeg bij Filip ten gronde en zuchtte smeekend: ‘Vrede.’
Filip keek neder en het zoete wezen zag
dat smeekend, bijna weenend, hem te voete lag,
en voelde liefde en woede worstlen in zijn ziele.
‘Sta op,’ sprak hij bewogen, maar zijne oogen vielen
op 't kalm gelaat der Gentsche poorters daar voor hem,
en schoten schichten. Maar weêr bevend klonk de stem
der lieve teedre vrouw die zuchtte en smeekte: ‘Vrede!’
Filip en kon niet meer. ‘O trotsche trotsche stede,’
sprak hij, ‘gaat aan, en dankt uw vreê mijn gemalin.’
En groetend hoofsch hun grave en dankbaar hun gravin,
gerust en kalm vertrokken de eedle Gentenaren.
Helaas, waar is der Oudren fierheid nu gevaren!

De Zanger

Wijze: *Het air van Blondel uit Richard Coeur-de-Lion.*

DE vedel aan de zijde,
het lied in ziel en mond,
zoo zwierf de zanger rond
al in den ouden tijde.
En riep hem stem- en schalenklang
te midden leutig feestgedrang,
daar deed hij 't snaartuig ronken
vol toovrend' harmonie,
en zong de zielen dronken
van klang en poësie.
Nof zwerft alhier de zanger
en doolt stilzwijgend rond,
doch, houdt hij zijnen mond,
zijn ziele is liedrenzwanger.

Zweeg vreemd gezang en dorper lied,
verstiet men zijne tale niet,
nog zou de zwerver komen
en rijzen in de zaal,
vol beelden en vol droomen
en klang en bonte taal.
Wêer zong hij u de *sagen*
van uit den ouden tijd,
der helden grootschen strijd
en grootscher nederlagen:
De lichte *spook* met vroeden zin,
het lied der abele dichtermin,
het lied ons ingeschapen
dat niemand zingen dorst:
het lied der Dietsche Knapen,
dat smacht in veler borst.

Ter gelegenheid eener eerste misse.

DES Heeren uitverkoren van alle eeuwigheid,
gekweekt aan 's altaars voet in rust en vreedzaamheid,
bewaard van alles wat zijn rein gemoed mocht deren,
gespaard waneer de jeugd ontwiek het wild begeren,
zoo knielt op zeekren dag de blijde jongeling
en ligt voor 't altaar neêr, des Heeren gunsteling,
gereed tot alles, 't hert van vreugden overstroomend,
van niets meer dan van dankbaarheid en offer droomend
aan Dezen die hem koos, onweerdigen. En hoort,
daar spreekt de kerkvoogd, en hij zalft hem, 't heilig woord:
‘Voor eeuwig Priester.’ En de jongling opgetogen
staat op, ontzaglik, met de macht van uit den Hoogen.
Nu staat voor hem de wereld open, en hij gaat.
De wereld zoekt en doolt, bedrijft en lijdt haar kwaad.

Maar hij, hij kent haar lijden, kent der menschen herten,
hij kent dat haken, kent dien afgrond, kent die smerten;
het lijden kent hij en het middel: steeds bereid
voert hij met zich als middel - Gods bermhertigheid.
En, Bidder en Verzoener, altijd daarom 't lijden
naar lichaam en naar ziel zijn heelend hand te wijden,
en toch miskend, vervolgd van dezen die hij heelt,
zoo leeft te midden ons de Priester - Christus' beeld.

Op het Profes eener Godelieve

(Getoonzet door E. TINEL).

WANEER men eene Bruiloft viert
daar buiten, in de wereld,
daar zit de blanke Bruid omkransd,
omsluierd en ompereld,
en hoort zich door de luide feest
begroeten van alom
en zalig heeten met haar Trouwe
en haren Bruidegom.
Maar in dit vreedzaam kloosterslot,
o geestelike Bruid,
hier ziet er uwe Bruiloft stil
en ingetogen uit;
want ja, hier wijkt het Feestbeslag
voor de overmaat van eere
der GODELIEVE maged die
de Bruid wordt van Ons Heere.

Huweliksdichtje

IN het midden van de feeste,
van het spelen en 't gezang,
't vlugge klappen, 't vrolik lachen
en der bekers hel geklang,

Schouwende over 't levend feestmaal
zit de blanke Poëzij,
en 't gemoed vol zoet bewonderen,
kijkt en zwijgt en mijmert zij.

Zij bewondert 't werk des Heeren
die, waneer de Mensch daar stond,
nieuw geschapen, sprak: ‘Niet eenzaam
weze hij,’ en dien slaap hem zond,

Wondren slaap wiens heime werking
uit den man de vrouwe baart,
en tot eén harmonisch wezen
macht en zoete teêrheid paart.

Zij bewondert 't werk des Heeren
die gedurig herwaarts zendt
zielen voor elkaâr geboren
en - de kracht van 't Sakrament.

En zij spreekt: ‘Gij nieuw Getrouwden,
wilt onthouden dezen dag
die bij 't trouwen u zoo zalig
op elkanderen lachen zag.’

En ten hemel stijgt haar bede:
‘Heer, dat zij in trouwe en vrede
lange jaren slijten samen.’
Zegt daarop nu allen: ‘Amen.’

De Nederlage der Nerviers.

Zangdicht.

‘**H**EIL Caesar, heil den Adelaar!
Men viere Caesars zegepraal!
De Gallen waren machtig,
de Gallen waren groot:
der Gallen heir voor Caesar vlood,
de Gallen zijn gevallen.
Gelijk een onweêr is hij gekomen,
Gelijk ds donder heeft hij verplet.
Men groete den krijger van 't heilige Romen,
men kniele en ontvange zijn wet.
Men offere aan Caesar en lijven en land.
De volkeren liggen voor Caesar in 't zand.

Hoiho! die tiegende scharen,
die wagens en peerden, dat wapengeklang....
't is alhier, 't is alhier dat zij komen gevaren.
Reedt bijlen en pijlen, reedt framen en hang.
Steekt den hoorn en huilt door het bosch.
Hoiho! Hoiho! Hoiho! Hoiho!
Berste der krijgeren *bardit* los.
Hoiho! Hoiho! Hoiho!'

De wapenschreeuw wordt herhaald in alle vernten.

De legioenen tiegen
alover berg en dal...
Geen vijand in die bosschen,
geen kreet, geen ver geschal.

De lange reke slingert
te midden heide en woud
en weemlend langs de heuvlen
haar scharen bont ontvouwt.

Te midden de eedle jonkers
rijdt Caesar bleek en zwijgt
en droomt in 't lijdend hoofd dat
de wereld voor hem nijgt.

De voorwacht kroont een heuvel,
de neevlen trekken op,
de nacht verdwijnt, de zon daagt
en kleurt der bergen top.

De zonne daagt in goud en bloed.
Het dal lacht in den zonnegloed.
De heide doomt,
de Samber stroomt
alhier van zilver, ginds van goud,
langs heuvelen en donker woud.
De wind die droomt
aldoor 't geboomt
brengt frissche wilde geuren meê
en... lijk een ruischen van de zee.

Van den heuvel daalt de voorwacht,
en de peerden welgezind
snuiven luid de wilde geuren
van den frisschen morgenwind.

Door de Samber waadt de voorwacht,
en de peerden geren 't bad
en 't geklater van het water
dat al swanslen rond hen spat.

Voor de bosschen staat de voorwacht,
druipend' aarzlend, in beraad.
Bachten hen spreidt 't bonte leger.
Caesar op den heuvel staat.

‘Aan 't werk, aan 't werk, het kamp versterkt.’
Scharen spreiden langs de helling,
scharen dalen langs de delling,
alles wemelt, alles werkt,
stemmen en klaroenen schallen,
bijlen vellen, boomen vallen,
vrachten roeren,
wagens voeren,
ginter rijzen reeds de wallen...

‘Hoiho!
Vooruit, Nervias zonen!
Huilt den *bardit*, wilde tonen
van den wervelenden strijd!
Genoeg geslopen!
Bondgenoten, volgt! Ziet, wijd,
breed ligt 't dal
open.
Breekt al
door den bosch
los!

Hoiho! de zweerden klettren,
de kolven plettren,
de ruiters storten, bloedige lijken -
Hoiho! Romeinen wijken!
Vooruit, Nervias knapen!

uit de vernte:

Te wapen, te wapen!'

Het bosch gelijkt een dam
waartegen 't water bruischen kwam
tot hij, te zwak
voor 't stormen van den waterval
brak
en 't wilde water liet woelen in 't dal.
De stroom rolt langs de helling,
volt gansch de delling,
volt de Samber, woelend
een stond rond de voorwacht, spoelend,
of 't ware, 't peerdevolk
mede in den kolk,
bestorremt den heuvel met woedend geweld,
waar 't leger van Caesar, verspeid en versteld,
al krielen en dwerlen te wapen snelt,
't Woelt en het werrelt er al door malkaâr.
Hier loopen ze uiteen, daar samelt een schâar.

Trompen schellen,
hoofdmans snellen,
ijlende benden vliegen voorbij,
gooien de spaden en zoeken de speren,
draaien en keeren,
zoeken hun rij.
Eindelik komen de vaanderiks bij,
keeren en wenden,
roepen de benden,
zoeken een standplaats. Alhier en aldaar
schaart eene bend half gewapend te gaâr.

De Belgen verschijnen, belust op verdelgen,
huilend en tierend,
zege reeds vierend;
onwederstaanbaar, de woede ten top,
zij stijgen al hijgen de hellingen op,
al vooren, al achter, al beider kant,
en roeien de spiesen met machtige hand.
Wolken pijlen
zoevend ijlen,
kruisen door de lucht.
Bergen en dalen
in 't ronde herhalen
der scharen oorverdoovend gerucht.

De benden botsen handgemeen,
menglen, slingren al dooreen.
De wilde slag den heuvel dekt,
welhaast tot aan de Samber strekt,
en woelt te midden 't water dat
rondom het tuimlend krijgsvolk spat.
De Samber wordt een stroom van bloed.
Der lijken lage verspert den vloed.
De worsteling over de Samber trekt,
tot aan de heilige wouden strekt,
en woelend weemlend heel het oord bedekt.
De Belgen zegevieren,
huilen en tieren,
plettren en zwieren,
vertraplen de lijken.

'Hoiho! Hoiho! die dwergen wijken!

- O vluchtende scharen!
O Romas Adelaren!
Vervloekte dag!

- De legioenen lieten Caesar in den slag.

Kaisar! Kaisar! Hoe stralen zijne oogen,
hoe schittert zijn hellem, hoe blixemt zijn zweerd,
hoe maait hij de mannen! Geen wapen hem deert.

Ei, makkers, den hoofdman ter hulpe gevlogen!
Schettert, klaroenen!
Terug, legioenen!
Hoofdman in nood!
Ter hulpe gevlogen!
Geropen met hem: de zege of de dood!

Kaisar! Kaisar! Hoe stralen zijne oogen!
Een God tegen ons! Geen krijger weêrstaat
dien blixmenden blik noch dien arrem die slaat
gewapend met 't godlike wapen.
O Nervia, Nervia! Moedige knapen!
wij wijken, bezwijken -
Toch strijden wij voort. O eeuwig Lot,
Wij dagen u uit! En, moeten wij sterven,
zoo slaan wij eerst helmen en zweerden in scherven.
Kom, Kaisar, verweer u, kom strijd met ons, God!
Geen onzer en zal die worsteling mijden.
Wij waren het weerd met Goden te strijden!'

Zij strijden, zij strijden. Hun leden zijn moede,
maar wanhoop bezielt ze en verblindende woede.
De lichamen staaplen tot bloedigen wal.
Zij springen er op, en bloedig maar pal

daar staan zij, en, springen de botg'hakte bijlen,
dan snakken ze omhooge de snorkende pijlen
en roeien ze weêr,
maar vallen en sterven - zij vallen, zij vallen,
en nauwer en nauwer dringt 't vijandlik heer.

Hoort gij dien luiden triomfekreet schallen?
‘Triomfe!’ De vechtende schare breekt los.
Wat vluchtende benden verdwijnen in 't bosch.
't Is al wat er blijft van het heer der Nervieren.
De lijken bedekken de heuvlen en 't dal
en sperren den vloed af der roode rivieren.
Rond Caesar weêrklinken gejuich en geschal.

‘Triomf, triomf, o Caesar.
Imperator, wees gegroet,
uw blik de scharen beven doet.
Triomf, triomf, o Caesar.
De legers vlieden op zijn stem,
de volkren liggen neêr voor hem.
Triomf, triomf, o Caesar.
Wie zal nog Caesar wederstaan?
zijn arrem komt in 't stof te slaan
die vrije reuzentelgen.

- Van alle Galliërs de kloekste zijn de Belgen.

- Heil, Caesar! Heil den Adelaar!
Men viere Caesars zegepraal.
De Belgen waren machtig,
de Belgen waren groot:
der Belgen heer voor Caesar vlood,
de Belgen zijn gevallen.
Gelijk een onweer is hij gekomen,
gelijk de Donder heeft hij verplet,
men groete den krijger van 't heilige Romen,
men kniele en ontvange zijn wet...
Men offere aan Caesar en lijven en land...

uit de vernte:

Der Belgen vrijheid leeft nog op 't wilde noordzeestrand.

Dichterliefde

Naar Heyne op musiik van Schumann

MIJNE tranen baren bloemen
lijk lentelach over de wei,
en mijne zuchten worden
een nachtegalenrei.

En wils du mi wederlieven,
voor di bloem op bloemken ontschiet,
en voor dijne venster zal klingen
der nachtegalen lied.

Prologus
Ter opvoering van ‘Breydel en de Coninck,’

Door de Rouselaarsche Klauwaardsgilde.

IK kome als Prologus naar 't oud gebruik beduiden
in welken zin die feest van 't Klauwaardsvolk zal luiden.
't Is juist een jaar geleên dat het studentenvolk
ter zelfste plaatse zond zijn middeleeuwschen tolk
ter konde van een Spel uit 't glorierijk Voordezen
met wensch dat het den volke een lesse zoude wezen.
En, onder blij geschal, rees de gordine en liet
den volke 't leven zien van 't oude vlaamsche diet:
de wemelende markt, de poorters, de edellingen,
den graaf, de koopmans en de bonte vreemdelingen;
hoe dan een woord ontwiek het vaderlandsch gedacht,
hoe onder walsch verraad bezweek ontembre kracht,

hoe Filippine kloeg en kwijnde op eenen toren,
hoe 't gildenheir ze wrook in 't veld der gulden sporen.
O, 'k hoore nog het volk en zie nog deze zaal,
waneer, bij het tooneel van Vlaandrens zegepraal,
het vaderlandsche lied weêrklonk uit honderd kelen....

De Gilde van Sint Jan en zal dit jaar niet spelen;
men weet hoe en waarom....
Maar een te levend zap
doorstriemt dien jongen boom der vlaamsche jonglingschap
om lang verminkt te staan: daar schaarde in kloeke rangen
een nieuwe gilde, en stond gereed ons te vervangen.
En jeugdiglijk ontstaan, nu bloeit zij vrogezind,
in name en leuze en werk 't Verlêen aan 't Heden bindt,
verbeeldt onz' heldenschare in plechtige ommegangen,
en oefent vlaamsche taal, en zingt haar vlaamsche zangen,
en, schattend naar zijn weerde al wat er wordt gezeid,
doet wel en ziet niet om, en terdt kleengeestigheid.
En nu, voor de eerste maal verschijnend ten tooneele,
herschept zij ook 't Verlêen in bonten tafereele,
met wensch dat ons tooneel, dat viel, wen Vlaandren viel,
- want 't leven van een volk is zijner kunsten ziel -
het Vlaamsch tooneel, onlangs zoo schandelijk verrezen
en onder schoonen name ontworden van zijn wezen,
het volk bedervend dat het onderwijzen moet,
het Vlaamsch tooneel, zegge ik, eens stijge nu voor goed,

herbloeie in eer en roem, en, volgens wet en plichte,
synthesis aller kunst, veredele en verlichte;
en, wijl ons Vlaandren nu om zijn herworden strijdt,
zijn hulpe leene, en speel' den goeden ouden tijd,
dat deugden rijzen naar de deugden van 't verleden,
en de oude kamp ons wekke tot den kamp van heden.
- Een zelfste kamp voorwaar: slechts 't weer maakt onderscheid,
want nu lijk eertijds geldt het ons zelfstandigheid. -
Zoo speelt die gilde nu, spijts listen ende lagen,
spijts moeilijkhêen, ontzeide hulp, kleingeestig plagen,
- men weet het, ieders zin slaat niet gelijk gedraaid;
daar zijn er die, zoodra iets vlaamsch in de oor hun waait,
van kwaadheid trippelen, geheel het huis doen schroomen,
en 's nachts niet slapen, of van alle duivels droomen;
(en ja, dat volk vermag soms iets in onzen tijd);
zoo speelt zij nu, zegge ik, tot spijt van die 't benijdt,
- niets kwam den Klauwaards beter af ter dees vertooning -
het vaderlandsche spel van Breydel en De Coninck;
getrokken uit den boek dien heel Europa las,
De Leeuw van Vlaanderen, de Vlaamsche Ilias!
Een schepping dus van hem, dien Vlaanderen nu vergeet,
den grijzen strijder die aan 't hoofd der schare streed
id 't feller kampen van den kamp zijne eerste dagen,
Conscience, die, waneer ons Vlaandren eens zal dagen,
en d'helden eeren die rondom zijn oude vaan
om zijn herworden strêen, ten eersten rang zal staan.

- Verschijne allicht die dag alover Vlaandrens gouwen! -
Zoo zult gij bin' een stond op dit tooneel aanschouwen
't oud Klauwaardsvolk, verbeeld door 'thuidig Klauwaardsvolk.
Doch eerst, als Prologus en dezer gilde tolk,
ik wensche aan allen die ten spele komen wilden
een ‘gildig’ wellekom, vooral den spelergilden,
en den studenten al, en allen meesters, die
ze kweeken op zijn vlaamsch en wers van bastaardie.
    En nu, faalt hier end daar dier spelers jonge kunste,
het doel verwerve uw lof, het inzicht uwe gunste;
en, lijk na 't krijgsgezang de kamplust feller brandt,
begeestre 't Klauwaardsspel den strijd voor Vlaanderland!

O Zonneschijn.

(De kollegiestudent tot den Zonneschijn:)

(*Wijze: Schumann, O Sonnenschein.*)

O Zonnenschijn, o zonnenschijn,
gij roert den grond des herten mijn:
sinds lang zijn eigen onbewust,
weêr hijgt het, klaar van levenslust.

'k Vergete ik ben ter vangenis,
waar levenslust een doodzonde is!
o Zie, 't is zondag! zie dien stoet!
Zij wandelen, wandelen blijgemoed.....
o Vrijheid, vrijheid, vrijheid zoet!

o Zonnenschijn, o zonnenschijn,
mocht gij hier ook een zonde zijn:
misschien, weert men uw stralen af,
gewonen wij ons aan dit graf.

Herschep gij ons steeds mensch en man,
- God weet waar wanhoop voeren kan!
Hoe kunt gij zoo wreedaardig zijn,
o zonnenschijn, o zonnenschijn!

Pastorinhaling

Opschrift

DE Stede welgezind den nieuwen Pastor viert,
haar straten bont gepint met hage en dreve siert,
en weemlend wandlen door die steedlike warande
de blijde Poorters en de Kerels van te lande.

De beiaard danst, 't musiik speelt en de trommels slaan,
de groote klokke luidt, de bonte stoet zet aan:
de Helden en de Maagden, de Ambachten verbild en
hetgeen ons overbleef van 't edel heer der Gilden.

O feeste, o heugenis! Ons groot en blij Verleên
herleeft - een stond. Ons grootheid, die is immers heên.
Iets bleef toch, zoo men ziet: 't oud roomsch-zijn bleef in waarden,
en overleeft verval en kankerend ontaarden.

Ter gelegenheid eener eerste misse.

O Priester Gods, hoe schoon uw zending en hoe groot,
die, van zijn wiege tot in zijnen laatsten nood,
des menschen zichtbare Engel, 't leven wilt doorlijden
aleen, om des te beter u den mensch te wijden
den fel gekrenkten! Met het leven krijgt het wicht
in 's moeders schoot het zondmerk, zondaar ziet het 't licht,
en hoeft uw heilig ambt, uw woord en 't reinend water.
Het vond u bij den ingang, 't zal u vinden later
in 't leven menigmaal, en, mag het u verstaan,
den Heere danken die u plaatste langs zijn baan.
De kindsheid vliegt voorbij, een rose voor het duren,
een droom, en 't is de jeugd, de lijdenschappen, vuur en
vlam, haken, wilde geerten, rusteloos gedacht,
nu blijde zonnesching, dan storremzwangre nacht.
Gij ook zijt mensch en voeldet eens de geerten stijgen
uit de afgronden der ziele, maar die stormen zwijgen

en liggen stille nu: nu komt de jongeling
en in uwe armen zoek hij, arme wereldling,
wat vrede. Jongelingen komen, mannen komen
en deze voor wie naakt het eind van 's levens droomen.
Misleide ellende vloekt u, weelde en kent u niet,
't is waar, maar, vroeg of laat, werpt beiden het verdriet,
uw deugd en Gods genade neder voor uw voeten.
En, d'hand gezegend tot verplegen en verzoeten,
den mond ter konde van verzoening steeds bereid,
zoo staat gij daar, Gods engel van bermhertigheid,
des Heeren levend beeld, verbiddend, offrend, heelend,
vergiffenisse steeds en 't Brood van sterkte deelend,
ons hulp in 't leven en bij 't strijden met de dood.
Misprezen Priester, ja, uw roep is schoon en groot.

Zij Loechen.

ZIJ loechen en staken hun schoûren op
omdat ik hun klapte van Vlaanderen.
Zij loechen en zeiden: Van anders wat
en hooren wij nimmer u klappen.
Wel neen! neen! Mijn Vlaanderen is mijn ziel
mijn leven, het doel van mijn streven:
mijn leven voor Vlaanderen en Vlaanderen voor God,
o mocht ik dat winnende sneven!!

Doodsanctje

DE Dood - des menschen straffe - is altijd pijnlijk: *scheiden*,
't is waar; maar, bruid van wie de dood de doodsteek gaf,
daar staat de Kerke ons bij; en, waar ze een lijk afleiden,
wijst zij den tranende oogen Hemel, Autaar, Graf:
    den Hemel, waar geloof en hope ons 't heil beloven
der eeuwige vrede en der onstoorbre zaligheid
met wie ons dierbaar was, vereend voor de eeuwigheid;
    het Altaar, waar de almachtge bede stijgt naar boven
die, 't element gelijk, dat ginter hooge blauwt,
gedurig in genaderegen nederdauwt
in onze zielen, in de zielen daar beneden
wie 't laatste vlekjen 's Hemels ingang nog verbiedt;
    het Graf, waar rust wie 't leven derwijs heeft doorleden
dat ze ons - den besten deel - het voorbeeld achterliet
eens levens, stille omgeurd van deugden en gebeden.
O ja, met die gedachten, hoe het herte ook bloed',
de droefhêen worden zalig en de tranen zoet!

Aan de Sint-Jans Gilde

(Bestaande in 't Collegie van Rousselare).

DICHTERS, broeders, wel gedaan!
Doet maar voort, en... 't zal wel gaan!
G'hebt een nieuw bewijs gegeven
dat op Pathmos zielen leven,
edele kinders van het lied,
kloeke kerels van 't oude diet;
ja, gij zijt eene echte gilde,
vrome christene Kerelsgilde.
Weg Parnas en Helikoon:
Pathmos spant voor goed de kroon!
Kerels waren 't die daar zongen,
en die zangen, 't herte ontsprongen,
diep in onze zielen drongen.
O! wij kennen u beter nu!
Al de broeders bewonderen u!

Met dat lied uw hert ontsproten,
dichterlik uw mond ontschoten,
nauwer is onz' band gesloten
vaster staan wij hand in hand:
leve God en Vlaanderland!
Leven Kerels, Gilde en Minne
eens van wil en eens van zinne
eens van liefde en van gevoel,
eens van leven en van doel,
altijd broederlik eendrachtig,
altijd minne en bond indachtig,
in der waarheid wij zijn machtig!
Zoo vooruit! en voortgedaan....
en, bij Sint Jan! 't zal *moeten* gaan!

Antwoorde aan de broeders van Sinte-Nikolaas.

SPIJTS lafheid, onverschilligheid
spijts ontrouw en kwaadwilligheid
spijts vijand en spijts dwingeland
nog vaster staat de ‘Vlag’ geplant!
Spijts alles wat rondom ons valt
het noodvier laait, de noodkreet schalt
en roept ter vlaamsche kampenrij
de ‘Jonge Blauwe Kerels’ bij.
Zij komen ook, en rond de vaan
groeit steeds het jeugdig leger aan! -
Men spot niet meer, maar - kleene ramp! -
bekent en schikt den wederkamp,
verbiedt, ontraadt en dreigt en paait
en twijfel, angst en tweedracht zaait.

Zij willen 't zoo: het weze strijd!
De wederkamp baart moed en vlijt
en strijdend staan wij rond de vaan,
doen krijgsbazuin en trommel slaan
en zenden 't kamplied door de lucht
u roepend boven 't krijgsgerucht:
Ei, broeders van Oost-Vlaanderen,
eerst slaan wij toch in spaanderen
de laatste knodse en goedendag
eer dat wij geven op den slag!
Doch sterker staat ons heir dan ooit.
Gij,... zwicht u, wen men vreeze strooit,
wen ‘Isegrim of Leliaard’
ontijdig 's vijands zege maart;
gij kent ons: 't weze in zege of rouw
onz' leuze, 't oude ‘Houw en Trouw’!
‘Hou zee’! gelijk wij houden zee!
en, - vliegt de Blauwvoet! storm op zee!..

Wandeling langs de vaart

EEN lentezonne schong op dorpen, land en hoven.
Wij stapten langs de vaart van Mechelen naar Loven.
Op 't glimmend water naârde, reuzig groote zwaan,
een schip de zeilen in den wind. Wij bleven staan.
En statig dreef 't voorbij met kabbelend geklater,
al zaaien of het ware peerlen op het water.
‘Zie, zie,’ zei mijn gezel, en greep mijn arm en wees
naar 't drijvend schip, ‘den naam!’ Ik keek, en trillend rees
de aandoening in mijn ziel. Op 't schip zijn achtersteven
blonk in het zonnelicht op zwart in goud geschreven
de naam: Jan Breydel. - 't Dunkt mij 'k hoore weêr het woord
uit spotgewonen mond. Ik heb het dikkens g'hoord.
‘*Ces gens deviennent fous*. Wie heeft er van zijn leven?
Beslag om eenen naam op eenen achtersteven!’
Een naam, een naam, 't is waar, het was een luttel ding,
en toch dat heimlik iets ons door de ziele ging
waar de oog bij vochtig wordt en iets ter keel wilt breken.
Was 't dat die naam ons sprak van de afgelegen streken,

van Vlaandren? O waneer gij buiten lande zijt,
het minste van aldaar de ziele zoo verblijdt!
Of ging ons naar het hert des armen schippers hulde?
O twi! de steê welke eens des helden roem vervulde,
waar hij geboren wierd en waar hij opgroeide in
zijn reuzenlijf en ziel, zijn fierheid en zijn min
voor 't heilig vaderland; waar hij den dwingelande
het vrij woord hooren liet, des noods het met den hande
bekrachtigend; waar 't volk, wen het hem wandlen zag,
verstond hoe zwaar het jok op zulk een ziele lag;
waar hij met Coninck wrocht, voorzichtigaards en lauwaards
verachten deed, en 's avonds raad sloeg met zijn ‘Clauaerts;’
waar hij, wen mate vol was en de straf verdiend,
aan 't hoofd des volks den kreet deed galmen: Schild en Vriend,
het schrikkend walenheer langs markt en straten plette,
en in een halven nacht den vrijen burg ontzette;
die zelfste steê, zijn steê, door hem verlost, bevrijd,
door hem verheerlikt in den heugeliken strijd,
wen Kortrijk prinsen, graven, ridders, soldenieren,
zag vlieden voor Jan Breydel en zijn maceklieren,
o twi! die zelfde steê haar heerlik kind vergeet,
zijn standbeeld, wat? zijn graf ons niet te wijzen weet,
en, viert zij eindlik eens den held zijn zegeprale,
onteert Jan Breydels feest met zang in waalsche tale,

zoodanig leeft zij waalsch! O twi! geheel het land
wiens Breydels waalschen dwang eens pletten in het zand,
zoodanig van der vaadren ziel en aard ontaarde,
dat niets in Vlaandren Vlaamsch bleef dan de onteerde oude aarde,
en 't kind met boete er boet een woord der moedertaal,
ter plaatse zelf misschien waar Breydel menigen waal
der maceklieren bijl den kop heeft ingewrongen
hen kennende aan hun tale en waalschgewone tongen!
Een heele land vergat... Was 't die herinnering
des armen schippers die ons naar het herte ging?
Ofwel verrukte ons, wiens gemoed het schandig Heden
gedurig schaamt en sert, die name naar 't Verleden,
verwekkende ons in eenen blik het Voorgeslacht,
der Vaadren eer en deugd, hun strijd en taaie kracht,
versmolten en verbeeld in 't reuzig groote wezen
van onzen held? Kwam Breydel daar voor ons gerezen,
in 't gildekleed, manhaftig, grootsch, gelijk hij stond
te Kortrijk, met zijn mannen, schouwende in het rond
op een verwoest doorploegde veld met bloed zich lavend,
wijl duizend stalen lijken glommen in den avond
en, uit de vernte, met een reuk van moord en brand,
de nachtwind een gejuich bracht: Heil 't geredde land!
Steeg Breydel voor onze ooge en lazen we op zijn wezen
beloften voor de Toekomst rustende in 't Voordezen:

dat, kankert steeds bederf en onverschilligheid,
d'historie borge staat voor onze onsterflijkheid,
en Vlaanderen, spijts alles, eens zal zege zingen,
herboren in 't begeesterd heer der jongelingen?
Was 't dit? Was 't dat? Was 't al d[i]e dingen met eén keer?
Och onze ziel was vol. Ik wete het niet meer
En wie ook, wie ontleedt die wereld heimlikheden
eens schieliken gevoels? - 't Schip was voorbij gegleden.
Wij zwaaiden onzen stok, en Breydels wapenschreeuw
klonk achter: Schild en Vriend! en Vlaanderen die Leeuw!

De Duitsche Kunst

ZIJ had geen Augustus noodig,
Medicis hield ze overbodig,
niemands glimlach schooide zij.
Room zoude op haar roem niet roemen,
en zij kweekte zelf haar bloemen
van der vorsten zonne vrij.

Fritz, de groote Duitscher, troonde,
Fritz, de lauwelierbekroonde,
Fritz en heeft haar nooit aanschouwd.
Al de hand op 't herte leggen,
preusch voorwaar mag Duitschland zeggen:
‘zelf heb ik mijn eer gebouwd.’

Stroome des in vrije stroomen,
stijge tot in 't rijk der droomen
onze vrije Skaldenzang!
Uit des herten diepten zwellend,
vrij den vrijên monde ontwellend,
kenne ons lied geen regeldwang!

Zoo, al schudden de ongekamde
maan des vrijen kops, ontvlamde
Schillers krater bij den gloed
zijner zege in Duitschlands zege. -
Strevend Vlaanderen, sterf halfwege
zoo gij anders zingen moet.

Enen vroliken Sangher

GIJ mint dus ook de vlucht der grijze noordzeemeeuwe,
gij mint dus ook den zang der wilde nooderzeeuwe,
gij mint dus ook het lied en 't dichten in u laait,
gij vloekt dus ook den wind die over Vlaanderen waait
verpestend.
O zoo zegge ik u: Laat 't liedje schellen
met 't onze. Kom vervoeg de schare der Gezellen.
Kom bij: wij zijn het kroost der blonde Skalden die
verheugden Maal en Kamp met noordsche melodie.
Zij reisden over woud en weide en hille en duine,
den geest gekerstend, ja, maar vol van Sage en Ruine,
nog vol van 't oude lied, den zang steeds in den mond,
en droegen, 't weer op zij, van mark tot marke rond,
het lied, des levens vreugd, den bardit tot den kampe.
Kom bij, wij doen als zij - spijts lage en list en rampe
- ja spijts pedantenvloek - steeds tiegend vrogezind,
geweer en lied gereed, en d'haren in den wind.

De Nieuwe Vlaamsche Leeuw

TER Lei en Scheldegouwe, daar leeft reeds menige eeuw
in zijne stille vrijheid, een oude zware Leeuw,
en van zijn jonge jaren, geweld en list te gaar,
belegert en belaagt hem een felle vijand - maar
ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ze zullen hem niet temmen, den ouden zwarten Leeuw.

De Leeuw is onze name door ruimte en tijd vermaard,
die Leeuw is onze tale, die Leeuw is onzen aard,
die Leeuw is ons geloove, ons roomsch - zijn kort en klaar:
geloove en aard en tale mishandt er velen - maar
ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ze zullen hem niet temmen, den ouden zwarten Leeuw,

Des Leeuwen vijand is dat gedrochte glad en bont,
de ‘duivel uit het zuiden’ met zijnen franschen mond.
O Breydel en De Coninck, gij kent de beest, niet waar?
En Reie en Leie rolden soms bloedig water - maar
ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ze zullen hem niet temmen, den ouden zwarten Leeuw.

Doch slank en duizendvoudig van doening en van leest,
sloop onzen lande binnen de gladde en bonte beest:
er kwamen vossen, wolven, o spijt! en deze schaar
van hongerdolle ratten nu groote katten - maar
ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ze zullen hem niet temmen, den ouden zwarten Leeuw.

Zij schelden ons ten Kamers en op hun vuil papier,
mishandelen ten kazernen den ‘boer’ gelijk een dier,
betalen donkere dolken en zonneslagen klaar
en reiken nu hun klauwen naar onze kinders - maar
ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ze zullen hem niet temmen, den ouden zwarten Leeuw.

De Vlaming is langmoedig, gij katten weet het wel,
doch krabbelt niet te vele den stillen Leeuw zijn vel;
want hoe zoudt gij verschieten, die op hem aast en leeft,
schoot eens den Leeuw te binnen als dat hij klauwen heeft.
Ze en kosten hem niet temmen, al proefden ze eeuw op eeuw,
ge zoudt gij hem niet temmen, gij katten, onzen Leeuw!

Beslag

LEDIGE aren in den oogst
dragen hunne koppen hoogst.
Als een kathedralebel
klinken leêge tonnen hel.
Ronkt een vliege rond een wagen,
zij zal geld voor *transport* vragen.
Veel geschreeuw en weinig wol
maakt zoo menigen scheerder dol.
Wist men al de pauwen die
pauwen zijn uit gaai-genie!

Kwame OEsopus' vosken weêr
't zonk zoo menig pronkhoofd neêr.
Heil hem die aan 't spreekwoord houdt:
al wat blinkt en is geen goud.
Heden: *Fouette cocher, en route!*
morgen: zulk een maakt bankroete!
Zoo in 't groot en zoo in 't kleen:
wist de knaap hoe menigeen
voor wiens *chic* hij suft en beeft
bij der kaarten..... *kanse* leeft.

Fronsend voorhoofd, kop omhoog,
bittere lippen, 't glas voor de oog:
jonker Truc, van grootschheid bot,
van pretentie stapelzot.
In 't examen, zou men zeggen,
komt hij elken koers weêrleggen.
Maakt hem de uitslag bitter kleen,
vol misprijzen stapt hij heen,
wijl hem elkendeens gelaat
spiegelt hoe zijn buis hem staat.

Brand het in 't gebuurte, Pier
overschreeuwt den chef-pompier.
Jan heeft slechts geropen: waar?
ziet gij hem staan blusschen daar?
Angelijntje komt te trouwen:
des zijn Pier en Jan in rouwen:
Piers misbaar verschrikt de liên:
Petrus trouwt een maand nadien;
Jan kropt zijne smerten op,
schiet zich 's avonds voor den kop.

Vrankrijk in een zenuwkramp,
daagde Duitschland tot den kamp.
Vrankrijk tierde: naar Berlyn!
Duitschland zong: magst ruhig sein.
Nauw was Vrankrijk ter frontieren
roef! 't was uit met Vrankrijks tieren:
roef alhier en Sedan bin,
roef aldaar en Metz valt in,
roef alhier en roef aldaar
en Parijs lag kante en klaar.

Sedert eene halve eeuw
zingen wij den vlaamschen Leeuw.
Edoch, kijkt en horkt rond u,
als 't belieft, waar zijn wij nu?
Ligt ons waalsch getuig in spaanderen?
Spreekt men eindlijk vlaamsch in Vlaanderen?
Vlaanderen, Vlaanderen, 't is hoog tijd:
min beslag en min lawijd,
blijft gij tot den strijd beraân
vang hem eens '*uût goeten*' aan!

Der Walkuren Rid

Vrij naar een tooneel uit Wagners RING DES NIBELUNGEN

EEN ijzelike storm woedt over aarde en wolken.
't Verward geluchte wervelt in de onmeetbre kolken
des hemels. Grijze wolkgevaarten ijlen rond
de fel gezweepte rots die siddert in den grond.
De aloude wouden nijgen, kraken, zuchten, huilen.
De beren en de wolven zwijgen in hun kuilen.
Hoor, stemmen schreeuwen in de verte door de lucht
en naadren, naadren, soms verloren in 't gerucht
des storms. 't Is joelen, schetterlachen, onderwijlen
met het gebriesch doormengd van rossen in het ijlen,
en wapenklanken en vervoerend hoorngeschal.
De Speremeiden rijden onder 's hemels hal.
Zij geren wilden rid door storm en wolkgevaarte.
Hun haren schijnen vlammen in de vale klaarte

die valt van tusschen 't wervelen der grijze lucht.
Zij huilen van genot, en slaan in hunne vlucht
het rinklend klinkend schild met blixemende zweerden.
Hun tieren jaagt hun dikgemaande reuzenpeerden:
zij ijlen hijgend, steigrend, door den storm verblind,
en schudden brieschend roste manen in den wind.
Van tijd tot tijd grijpt elk den tuithoorn, en 't geschal
deunt dondrend door de lucht en over berg en dal.
Zij rijden door den storm naar hun gewone rotsen.
Daar staan zij vaal en bloot. De rossenpooten botsen
op de eeuwenouden steen die davert, dreunt en berst,
wijl hier end daar een weêrlicht onder d'hoeven sperst.
En daar staan de eerste nu op d'hooge rotsetinnen,
wijl door den storm gezweept de wolken rond hen rinnen;
zij doen hun rossen steigren, springen hoog en wild,
zij tuiten in den hoorn en klinken op het schild,
zij schudden hunne gouden lokken om hun lenden,
en roepen door 't orkaan naar de overige bende,
wiens antwoord nadert met haar bliksemsnelle vlucht.
En kreet en wederkreet schalt kruisend door de lucht.
‘Ei! Helmwig! Waltraut! Schwertleid! Ortlind! heet dat draven?’
gaat 't op de rotse. ‘Zwijgt en wacht, bij Vaders raven!’
gaat 't in de lucht. ‘Berijdt ge een peerd of elk een worm?’
lacht Gunhild. ‘Brengen roof!’ roept Helmwig uit den storm.
En wij[l] de wolke scheurt rondom den top gedreven,
voelt de afgrond in zijn schoot den voet der rotse beven

opnieuw door hoevenval geschokt, wijl blijde groet
met hoorn en wapenklank haar kuilen dreunen doet.
De benden woelen door elkaâr. De hoeven klettren,
de peerden brieschen, de reuzinnen vrolik schettren.
De wilde Waltraut, Wodans oudste wapenkind,
komt in haar dolle vreugd de haren in den wind
en grijpt de slanke Gunhild machtig om de lenden;
zij worstlen lachend, schudden, wringen, draaien, wenden,
maar blijven te orse. Helmwig roofde een dooden held,
zij vond hem, weer in hand, te midden 't bloedig veld,
op eenen lijkenhoop, en sloot hem in hare armen,
en toont hem haren zusters die rondom haar zwarmen.
En ziende hem daar liggen zoo 't een held behoort,
getroffen in de borst, den arm aan 't schild gekoord,
de spere nog in hand, den kamplust op het wezen
en 't dreigend dagen, zij verlangen hem verrezen.
verlangen dat d'half opene oog weêr stralen schiet,
d'half open mond weêr zinge 't dreunend krijgerslied,
en dat zij nevens hem in Wodans heldenhallen
zijn beker vollen - Ei! wat is 't? Vier hoeven vallen
diep daavrend op den steen. Daar staat een hijgend ros,
vermoeid, verschrikt, de muil in schuim, den zadel los,
pal. Bronhild was te kort, Woêns liefste; buiten zinnen,
daar vliegt zij, bleek, ontsneld, bij hare gezellinnen.
Zij beeft uit al haar leden, kijkt verwilderd om,
wijst bachten haar, en zoekt of 't waar' zich in den drom

te bergen, als vervolgd' haar iemand. ‘O erbarmen,’
roept zij, ‘bescherm mij, zuster.’ En zij sluit hare armen
om Waltraut. ‘Wat gebeurt er?’ roept de heele schaar
en troppelt wondrend medelijdend rondom haar.
‘Wat schilt er?’ En zij horkt door 't oorverdoovend leven
des wervelstorms, en zegt al hijgen en al beven:
‘Beschermt mij, zusters: ik heb vader Woên misdaan.’
En allen zien verstomd Woêns liefste dochter aan.
Zij schruwelt al met eens en zinneloos van smerte
klamt zich aan Waltrauts kniên. Woên nadert in de verte.
En de heldinnen bevend wegens Bronhilds lot
verwachten bleek van schrik den naderenden God.

Eene Fransche Zonde

Sonnet à l'auteur de LE FOYER ET LES CHAMPS

PEUT-ÊTRE, mon Cousin, avez-vous souvenance
comme, nous promenant nous deux en discutant,
nous rompîmes un jour mainte courtoise lance,
vous, jeune fransquillon, moi, jeune flamingant.

Aujourd'hui dans l'ardeur de ma pleine jouvence,
je maudis et l'Idée et la Muse de France,
sentant, moi, pour doubler ma haine de Flamand,
sourdre encore en mon coeur notre sang allemand.

Cependant, quand j'ai lu vos vers, le peut-on croire?
mon gaulois de jadis tintant en ma mémoire,
voilà que je me prends à vous faire un sonnet,

et, tout en souffrant mal qu'un *Rodenbach* préfère
au chant du Scalde blond la chanson du Trouvère,
à vous dire: Cousin, c'est beau comme Musset.

De Coninck verlost

Der Klauwaardsgilde van Rouselare, ter gedenkenisse der opvoering van 'Breydel en De Coninck'

DE Steê leed Walendwang en Leliaardsverraad.
Ter Zale in 't Prinsenhof te midden zijnen raad
zat Châtillon en sprak van halsrechten en hangen.
In 't onderaardsche kot de Coninck zat gevangen.
'Het hoeft,' zei Châtillon, 'voor dat het zij te spâ,
een lesse aan 't muitersvolk.' De heeren knikten ja.
Van Ghistel toonde een lijst: die mannen zoû men vangen
en diende men aanzijds De Coninck op te hangen -
een honderd man omtrent. 'Van Ghistel is een held,'
riep iemand uit den raad, 'waneer het hangen geldt!
- Gij,' riep de Leliaard, 'gij helpt de Klauwaards muiten!
- Uit mijnen weg of 'k plette uw kop!' riep iemand buiten.
De heeren keken op, elkaâr beziende, wen
de voordeur opensloeg. Jan Breydel stond voor hen.

‘Bij God!’ riep Châtillon, ‘dat's buiten alle palen!’
Jan Breydel schoof zijn muts van 't hoofd en: ‘Heeren Walen,’
zei hij, ‘en Leliaards, gijlieden weet gewis
dat het voor onze Keur volstrekt onwettig is,
op 't aanklagen aleen van eenige rabouden,
gelijk het is geschied, een poorter aan te houden.
Diensvolgens eischen wij dat gij op staanden voet
De Coninck dien gij bergt in vrijheid stellen doet.’
De Châtillon stond op, en, woedend, siddrend: ‘Wachten!’
riep hij, doch Breydel: ‘Neen, hier valt erniet te *wachten:*
De Coninck willen wij op staanden voet; zoo niet,
’k wil branden zoo men u nog levend buiten ziet.’
De wachten waren daar. De Châtillon deed teeken
naar Breydel wijzend, en, al trillen en verbleeken
van toomeloozen toorn: ‘Daar!’ grijnsd'hij, ‘weg met hem!
- Ha, 't is alzoo gemeend!’ riep Breydel, en zijn stem
klonk dreunend door de zale en door de steenen gangen,
‘'t is goed; komt eens alhier; wie is't die mij zal vangen?’
En de armen op de borst sloeg hij den blik in 't rond.
De wachten stonden als genageld aan den grond,
al staren op den reus en op zijn blanke bijle.
‘Stapt toe!’ riep Châtillon; zij eerzelden een wijle
en velden hunne speer.... Een schielik volksgewoel
vervult den gang en naârt met wapens en gejoel,
en landvoogd, raad en wacht springt op en zoekt te ontloopen,
alhier, aldaar, trap op, trap af; de deur vliegt open,

de gang spuigt Macekliers, de bijlen in den vuist,
wijl donderend gejuich langs die gewelven druischt;
‘Hier is hij,’ gaat het, ‘hier! alhier! - Het docht ons, deken,
dat gij van eersten af zoo luide moestet spreken;
wij peisden: met dat volk is 't soms te laat gevreesd:
‘‘wat walsch is valsch is,’’ en... - Ik ware er bij geweest!’
zei Breydel, ‘nu, 't is goed: gij komt te goeder stonde:
De Coninck nu verlost. - Vooruit!’ weêrklinkt 't in 't ronde,
en juichend spreidt de schaar: gejoel en wapenklang
weêrgalmt langs zale en trap en onderaardschen gang:
de volksman staat allicht weêrom op vrije voeten,
en Breydel drukt hem d'hand en bromt: ‘Zij zullen 't boeten!’

Veldslag

UIT beider kimme rolt een heir,
ontelbaar oorlogstij.
Elk legerhoofd rolt in den kop
eene reuzige schaakpartij.

Eens morgens valt het spel aan bij
het schettren der klaroenen
en, is het schaakbord uren wijd,
daar staan millioen pioenen.

Dan dondert elke verte. Een wolk
spreidt stikkend over 't veld
en duikt hetgene een ijselik
gerucht der wereld meldt.

Soms scheurt de wolk. Een bende tiegt.
Het hagelt uit de verten.
De bende sluit, verdund, en stormt
vooruit al lijken terdten.

Ofwel nog schrikkeliker: 't is
    een bots van schaar op schaar
die blinde worstling samenwringt
    en smeiert op elkaâr.

Soms jaagt in wilde vlucht voorbij
    een aanval van schadronnen,
of rolt al over 't daverend veld
    een droeve vracht kanonnen.

't Gerucht versterft. De wind verdrijft
    de kruitwolk, en daar strekt
een uren wijde vlakte met
    verwoesting overdekt.

Tot gruwlik doof rumoer versmelt
    de klacht van duizend smerten.
Uit 't Oosten rolt de kille nacht
    en 't laait in alle verten.

Ter Venster

EEN gilde tiegt voorbij met vane en slaande trom.
Ik mijmre en ben ontroerd. - Waarom ontroerd? - Waarom?
O wie voor Vlaandren heeft geleden en gestreden
ontroert het minste dat herinnert aan 't Verleden
waarvan hij droomt; terstond werkt 't rusteloos gedacht
begeesterd, en herschept hem met zijn tooverkracht
de grootsche beeldenrij van ons geschiedenisse;
en dan - O tegenstel! O vergelijkenisse!
O Heden! O Verlêen!
Wen *toen* in vreugd of nood
de banklok op den burg de gilden samenlood,
de steê wierd rep en roer; op elken dorpel kwamen
de mannen in 't geweer en trokken op te samen,
uit elken Pand verscheen een vane, van alom
klonk naderend weldra klaroen en keteltrom,

en 't vaandel in den wind en zonnen in de schilden,
kwam scharen op de markt het prachtig heir der gilden.
O dan was 't schoon. Daar stond in volle pracht en kracht
het vlaamsch Gemeenebest, dat eigen vrij Gedacht,
die Kunst, die Nijverheid die Oost en West verheugden,
die Fierheid, deze Trouw, die reine eenvoudige deugden,
die stille taaie Kracht die koningen verwon
en bij verraad bezweek als wie niet liegen kon.
Daar stond het groote volk, het schoone volk.
O gilde
die door de strate tiegt, zeg, weet gij dat? En trilde
er niets in d'herten wen zoo even uwe vaan
uit 't gildhof kwam terwijl de trommel ging aan 't slaan?
Kent gij den band die u verbindt met achttien eeuwen?
Kent gij uwe edelheid?
O mocht ik het u schreeuwen,
en, wierd ik er ook ja tot ketter voor gedoemd,
u roepen: ‘Houd u fier, omdat gij *gilde* noemt!’
Helaas! waar dole ik weêr? Wat zoû het immers baten?
Nog stappen gilden ja al trommelen door de straten,
maar uit de zielen werd het groot gedacht gevaagd;
en, bleef die vane en trom, die heugnis die mij plaagt,
de gilde, dat is dood; helaas! niet slechts de gilde,
maar - bittre ontgoocheling voor wie den schijn doorpeilde! -
de gilden zijn voorbij - en Vlaandren heel en gansch. -
Mijne oog viel op de vaan, en 't opschrift was in 't fransch.

O Nacht

O nacht, o nacht, o schoone nacht!
Langzaam zonk in roode pracht
de eedle zonne en smolt in 't glimmen
en het blaken van de kimmen,
smolt... en al met eens 't was nacht,
en al met eens 't was nacht.

Koninginne van den nacht
in den onbewolkten hemel
zwemt de mane in 't blij gewemel
van haar pinklende eerewacht.

D'hemel waar de mane lacht
wederspiegelt in de vlieten
die verzilverd henenschieten
klaar in 't donkre van den nacht.

Ondertusschen lijze en zacht
door de kruinen van de boomen
lichte windjes ruisschen komen
in het stille van den nacht.

Al met eens geeft alles acht,
alles zwijgt en Godwaarts klemmen
door de stilte wondre stemmen,
't lied des zangers van de nacht.

Nachtegale, windje zacht,
klare beke, zuivrer' hemel,
manesching en stergewemel,
lofzang tot des scheppers macht.

Abyssus Abyssum Invocat.

O Jongling, zie rond u de wereld strekken,
zoo kleurig in het kwikkend zonnelicht,
zoo geurig in den frischen morgenwind.
Voel 't vruchtbaar leven in haar gronden woelen,
en, rustloos stijgend, heên end weder striemen,
door veien grond en eik en wiegend gras.
Bezie het immer reizend water stroomen
en vlieten, storten, klaatren, golven, dampen.
Aanhoor van onder 't loof de vogelreien,
bezie ze stijgend door de blauwe lucht.
Bezie dien hemel, die onmeetbaarheid,
en raad de werelden die ginterboven
in eeuwige orde door elkander ijlen.
Bezie hoe dag en nacht elkaâr vervolgen,
en bloedig, ginds en ginds, elkaâr bevechten,
daar wijd op aarde en lucht de bloedstraal speerst.
Bezie dat levend wonderbaar Heelal,
bevroed den afgrond die ginds hooge strekt,
bevroed den afgrond dien uw voeten terten,
en naar den afgrond dan zal de afgrond roepen,

en wondre stemmen zult gij in u hooren
van uit den afgrond dien gij in u draagt,
van uit dien afgrond waar een leven waagt
o duizend malen woeliger en wilder!
Daar hooge vliegen werelden voorbij,
daar leege ruischen heimelike krachten,
maar in die ziele leven krachten sterker
en wilder dan die temme dommekracht.
Daar stijgt en breekt de zee der lijdenschap
en huilt in toorn en stort verzuchtend weder.
Daar rept de vleugels 't rusteloos gedacht
en stijgt nog hooger dan die sterren ijlen,
en pegelt dieper dan die krachten werken,
daar hem gedurig als een diepe wonde sert
het ingeboren heimwee naar den Afgrond,
het brandend langen naar het eeuwig Wezen,
den ongenoemden, onbegrepen - Hem.
Hij schiep den afgrond waar de sterren ijlen,
Hij schiep de zieren en Hij schiep 't Heelal,
Hij schiep den afgrond dezer wilde ziele.
En daarom leeft in haar dat eeuwig langen,
en stuwt het rustloos hare krachten op,
dat zij, onstuimig steeds en tegenstrijdig,
in hunnen afgrond woelen lijk de zee
die wringt en huilt door wilden wind gezweept.
O lijdenschap! O ongetemde krachten!

De Zwane

DES hemels spiegel, mild en frisch
de lucht in 't ronde lavend,
daar ligt de vijver maagdelik schoon
in stillen zomeravond.

En kalm in haren avondlust,
bij 't zoet gesching der mane,
ligt langzaam drijvend op het meer
de droomerige Zwane.

De dichterlike vogel mint
het maagdelike water,
en baadt wellustig, spiegelt, drinkt,
aanhoort het lief geklater.

En onbewust bemint hem 't meer
    en streelt zijn blanke veder,
en klatert zacht en spiegelt hem
    zoo teêr zijn beeldnis weder.

Doch weiger en bescheiden in
    bewondering verslonden,
nooit heeft des vogels reine min
    die maagdelikheid geschonden.

Prologus
Van het drama Gudrun

DE Dichter droomt en pegelt door de nevelen der tijden,
en ziet een groot volk stijgen soms uit wilde reuzenstrijden,
en, wen dat volk in kampen bloeit, dan roept hem naar 't Tooneel
een Dichter, en herschept hem in een reuzig tafereel,
tot voorbeeld en begeestering, der Vaderen grootsche kampen.
De Dichter droomt en ziet rond zich uit eeuwenlange rampen
een volk herleven, *zijn* volk, dat, spijts hoon, verraad en nijd,
met stille, ja, maar taaie kracht, om zijn herworden strijdt.
Hij ziet, al is de stonde ook vol teleurstelling en dreigen,
in zijn gedacht ter kimme soms een blijden dagraad stijgen;
vergeet te roeken of hem wel de kracht gegeven werd
tot hooger schepping, baart allengs en voedt in geest en hert,
een gansche wereld helden met hun raad en daad en streven,
herschept zich het verleden, voelt de tijden in zich leven,
en dicht. En 't is een Spel, een wild en krielend Heldenspel.
Och! treft, begeesterd, plet het niet genoeg, hij vreesde 't wel,

maar is zijn spel niet machtig, nu, de herten toe te wringen
verzuchtend, dan, de scharen in begeestring te doen zingen
vooruit toch! 'Is een poging, 't is een wenk, een voorspook van
hetgene aan 't stijgend Dietsche Volk de toekomst schenken kan,
en zal, wanneer zijn Schouwburg eens, te gaâr met hem herboren,
synthesis aller kunst, den roem van Dietschland zal doen gloren.

Zeegezichten.

Eene maagd spreekt:
HOE glanst in 't zonnelicht de blauwe zee
onmeetbaar - O hoe groot - hoe schoon - hoe schoon...
Och, waarom weene ik nu? De lucht is rein,
de zee is blauw, hel glimt het duizenzand
in bakerenden zonnesching; 't is alles stil;
de bare aleen der rustelooze zee
zing zoet en vreemd in zwijgende eenzaamheid.
En moete ik daarom weenen? Ben ik droevig?
Neen. Vreugdig ook niet. 'k Weet niet hoe ik ben
noch hoe de ontroering heeten die mijn keel
beklemt en daar iets snikken doet terwijl
de tranen in mijne oogen perelen.

Krijgsmannen spreken:

Bij Raan! een donderslag!
De nacht rijst stormenzwanger aan de kimme...
De bare grauwt, onrustig rolt de zee,
de lucht betrekt, het waait een felle wind,
en meeuw en zeegier vliegen angstig strandwaarts:
het broeit een ongeweerte. - Hoor! het zeerot
begint reeds. - En de doove donder nadert.
- Een weerlicht! - Het begint. - De hemel toornt.
- In zee, in zee!

Eene maagd spreekt:

O zie wat vreemde nacht!
Een wolk gelijk een zwarte draak drijft langzaam
van voor de zilvren mane, en zilverachtig
glijdt zachtjes een onduidelik wolkenschof
den nevel in die lucht en zee versmelt.
Een aardig schemerlicht wiegt op de zee.
En lijk een reuzenrij aan strand gezeten
daar rijzen duinen, donker, onbeweeglik,
maar rillend soms en trillend of het ware
wen op hun donkerheid een lichte sching
komt zweven van de vuren uwer wikings...

O zie, daar is de maan; de wolke is weg;
zij schingt, zij schingt op ons en op den strande...
O zie, hoe schoon! Kom zet u hier bij mij.
Hoe zoet, hoe schoon.... De wolken trekken weg
en zilverig zwemt de mane in zuiveren hemel.
De baren dansen, glansend, schitterend.
De zee ligt als met perelen bestrooid
die zij al wiegen tintelen doet. De duinen
staan half verlicht en werpen lange schaûwen
op 't bleek verlichte strand. - Is dat niet schoon?
Ik zie zoo geern den manesching. Gij ook?
Doch 't scheen mij nooit zoo zoet als nu. Toe! laat mij
hier nog wat liggen in dit zacht gesching...
Ik weet niet, maar het dunkt mij 't spreekt ons iets
aan ons getween van uit dien schoonen nacht.
Het overstroomt mijn ziel van vreemd genot,
zoo ongewoon, zoo zalig - dat ik weene.

(Uit *Gudrun*).

Avond

IK vluchte geern de stede bij het dumsteren van den dag.
De zon smelt weg doch monkelt nog een rooden avondlach
alover 't veld dat, uren lang doorploegd en omgereden,
nu rusten gaat. Nu rusten ook des landmans moede leden.
Daar staat de brave boer en leunt op zijnen warmen ploeg,
en vaagt zijn eerlik zweet af, en ‘tot morgen uchten vroeg’
is zijn gedacht, daar hij een stond zijne oogen en gepeinzen
alover 't veld dat daar zoo schoon geploegd ligt heên laat reizen.
En dan beziet hij nevens hem de kinders hand in hand
die spelend achter vader zijn gekomen op het land
waar hij hun brood wint, en geen stonde en pozen noch en zwijgen.
En hij en spreekt geen enkel woord, maar grimlacht in zijn eigen.
Waarom? De brave man en zoû 't niet weten zoo gij 't vroegt;
maar 't is voorzeker omdat hij zoo neerstig heeft geploegd,
omdat zijn land daar open ligt, zoo schoon, voor veite en waatren,
en dat de kleintjes rond hem zoo onschuldig zijn aan 't taatren
gelijk de vogels onder 't loof en door het hemelsblauw.

Het afgewrochte peerd houdt stand bij 't lang verwachte ‘Hoû!’
En ‘keere’ zegt de boer, en 't peerd knikt doomend zijne mane,
en telt vermoeid de steenen van de rood beschongen bane
met klinkende hoeve, wijl na hem de ploeg den steenweg slaat.
Te midden zijne kinderen, gerust en kalm, daar gaat
de landman met gebogen hoofd, vermoeid maar 't herte in vrede.
En allen groeten met een kruis of met een korte bede
’t eenvoudig wit kapelleken dat aan den ingang rijst
des kronkelenden eerdewegs en 't peerd te keeren wijst
langs hage en dijk en wegelken dat de elzentronken zoomen.
Zij komen aan het pachthof met zijn breede lindeboomen
en Onzelievevrouweken verscholen in de blaên.
En moeder die ze naderen hoort komt in het deurgat staan
met 't kleintje, en wijl de kinderen een liedje uit schole kraaien
doet zij het dansen op haar arm en zijne handjes draaien;
van hare lippen loopt de lach op 's vaders moê gelaat,
en 't kindeken lacht mede omdat het niets eraan verstaat.
Het huisgezin trekt bin. Reeds lang is 't kaafken aan het rooken,
en leutig hangt de papbrokke in den zwarten heerd te koken.
De roode sching den avondzon klimt over 't huis en sluikt
allengskens langs den druivelaar die muur en daksken duikt
met weelderig gebladert en met bloesems vol beloven.
Daar binnen worden stoelen luid der tafel bijgeschoven.
Het bidt een kind een kort gebed, zoo leutig half verstaan
en kinderlik gestameld, dat wie luisterend bleef staan

moet lachen wijl zijn hert ontroert bij 't lijzig vluchtig zingen
der poësie die schuilend leeft in de alledaagsche dingen.
Heel 't huisgezin zegt ‘amen,’ en dan klinken van alom
de lepels rond de tafel op pateel en aarden kom,
te midden vrolik stemgerucht in allen toon en mate.
Wat later komt men buiten, en dan zit op d'houten zate
voor 't huiseken de brave boer en volgt, gerust en kalm,
in onbepaald gepeis verdiept, de kronkels blauwen walm
uit zijne pijpe; nevens hem rust zijne vrouw, de goede,
en rond hen tateren onbezorgd hun kinders wel te moede.
Aleen het kleintjen is te kort dat in zijn wieg nu ligt
en slaapt gelijk een rose. Maar allengs heeft 't roode licht
der ondergaande zon het dak bekroond en d'hooge boomen
met vurige kroon; nu sterft het uit, de blauwe verten doomen,
het dumster smelt gedaante tot eene onbepaalde schim,
en langzaam statig rijst de nacht ter donkerende kim.
De vader smoort en zwijgt; hij is vermoeid. Met welgevallen
laat moeder hare blikken soms op hare kinderen vallen
en grimlacht in haar eigen, en zij klapt met hen en speelt.
En eenvoud schept den bonten groep tot ideale beeld.
Doch zoetjes wordt van langs om meer het lachen en het spreken,
want diepe rust en stilte spreidt nu de avond langs de streken;
't zwijgt alles; slechts van tijd tot tijd roert een gelispel in
der linden kruin. En onbewust horkt 't zwijgend huisgezin.
En, nader moeder dringend, schouwt een kind of dat gefluister
soms geen verkeersel wezen zoû dat wemelt daar in 't duister

en nadert, eene heks, een geest, een zieltje uit 't vagevuur, -
een dezer vreemde telgen van het heimlik nachtlik uur
en 's volks verbeelding bont en wild, die leven in de sagen
rondom den landeliken heerd bij 't vriezend winterwagen,
van eeuw tot eeuw verdicht, verteld en gretiglik aanhoord,
poësis der eenvoudigheid, met levend beeldend woord...
Maar droomig werkt de vaak reeds op de kinders hunne zinnen,
en vader geeft ze een kruisken elk en moeder leidt ze binnen;
men hoort de kloe[[f]kens stampen op den zoldertrap - en dan
een stond gesuis - en dan ‘goên nacht’ - dan niets meer - Bij den man
komt weêr de vrouw, de moeder bij den moegewrochten vader,
en zij en zeggen al niet veel, maar schuiven beiden nader,
en laten zwijgend hunnen blik en droomerig gepeis
in 't ronde zweven, onbewust, in onbepaalde reis,
gelukkig, 't hert in vrede, vol van dezen schoonen avond
zoo onbegrijpelik zalig, zoo verkwikkend en zoo lavend
voor wie den alledaagschen plicht van zwoegen is gewend.
O rust en vrede, zaligheid mij vreemd en onbekend!

De Eerste Martelaar

Und wie sich liebe kampgenossen scheiden. (Oud Heldenlied).

BLOEDIG daagde de eedle zon in 't Oosten,
bloedig zou ze 's avonds nederzinken,
bloedig zou de dag zijn. Grootsch, manhaftig
onze Vaders, langs de beke kronklend,
in gesloten scharen stonden. Waaiend
wapperde de blanke leeuwenvane
in den frisschen morgenwind: en vierig
schitterden de Goedendags, en glimmend
rond de kloeke reien stralen schoten.
Reeds de priester had zijn heilige handen
hemelwaarts gereikt, en, nederdalend,
sloegen ze over 't knielend vlaamsche leger
't machtig teeken van het kruise zeegnend.
En dan stonden ze op, de kloeke mannen,
vlammen schoten hunne sombre blikken:
kalm, manhaftig, trillende, zij wachtten.
Ginter in de verte naasden scharen talrijk,
naasden lijk een wolkgewaarte weemlend;

en der kwam een schaar vooruit gestormd.
Kalm, manhaftig wachtten de eedle Klauwaarts.

Door de ruimte vloog een wolke pijlen
schuiflend... En te midden van de vlammen
sloeg een kloeke kerel de armen open
wanklend... En daar lag hij, bloedig, stervend,
in des trouwen wapenbroeders arrems.
In zijn hert een scherpe pijl zat bijtend*;*
machtig sloot hij d'hand nog rond de stave
van den Goedendag, maar stervend
sloot hij de oogen, langzaam nederzijgend;
en daar lag hij uitgestrekt ten gronde,
en zijn hoofd op 't kloppend herte ruste
van den trouwen wapenbroeder. Somber
wierpen de eedle klauwaarts in het ronde
eenen blik vol vlammen op den vijand
en den lieven wapenbroeder stervend.
Ende hij die sterven ging een stonde
opende zijne oogen die verflauwden;
en zij knielden allen rond hem zwijgend,
en hun hoofden bogen en hij zei hun
stervend: ‘Broeders, leve God en Vlaandren!
in uw midden zal mijn ziele blijven
binst het woelen van den slag, en strijden;

sterker zal ik, ja, voor Vlaandren strijden
waar ik ga nu. Leve... God en... Vlaandren!'
En zijn stervend hand al beven 't hand zocht
van den wapenbroeder, en zijn hoofd zonk
neder... en een somber murmlen rondliep
in den kring der mannen, die daar knielden,
en zij zeiden: 'Heil den eersten martelaar!'
Maar dan al met eens een hunner opstond,
en het glimmend blanke wapen zwaaiend,
'Vlaanderen den Leeuw! 'riep hij,' wat walsch is valsch is!
en der steeg een stem op, grootsch, ontzaglijk
dreunend wijd en ver door Kortrijks velden:
'Vlaanderen den Leeuw!' En 't stormde, en dreigend
zwaaiden al de goedendags, en vreeslijk
ving dan aan de slag der Gulden Sporen!

Geschiedenisse

HA! spijts uw woord van billikheid en van rechtveerdigheid,
gij zijt geen Rechter, uwe taal stuwt 's Kampers driftigheid,
gij wraakt onze eeuw, gij oordeelt haar en schuldiger en krenker
dan ze is, gij scheldt, verwijt, verdoemt, o dichterlike Denker;
vergeet dat 't eeuwig Oorbeeld welk voor uwen blik steeds waagt
verbannen wierd waneer de Mensch, door gierigheid geplaagd
in edelen maar verblinden lust naar weten en genieten,
de hand uitstak waar 't God verbood en de Orde los deed schieten
der Schepping, door 't verbreken van des eeuwigen Scheppers Wet.
Gelijk een ster die al met eens van oproergeest besmet,
in stede van bewustloos en gehoorzaam rond te zweven
op 't voorgebaande spoor, een stond zich vrijen loop zoû geven
of in het rustloos ijlen van 't gesternte blijven staan,
ter zelver stond de Hemelen weêr in 't Harrewar zoû slaan,
onmachtig uit hun zelven Orde en Vrede te herbaren
en hopeloos veroordeeld tot des Chaos mengelend waren.
Zoo deed de Mensch. Eene enkle maal had hij de hand gericht
in kwade richting, en terstond daar faalde 't evenwicht
van het onstoffelik heelal, en lijk ontstelde Heemlen

ging alles er onrustig aan een chaosbarend weemlen,
zoo schriklik, dat de onplichtige Natuur den wederschok
gevoelde, en door de schuld gekrenkt haars vorsten, eeuwigen wrok
en wederstand hem zwoer met al haar krachten en haar machten
zooveel er eertijds naar 't gebod des wereldkonings wachtten.
Bedorven wierd de Mensch en blind de wereld in gejaagd,
maar steeds nog door zijn heugenisse en wezen zelf geplaagd
naar Heerschap en naar Zaligheid hem als een droom ontvlogen.
Het schemerde al voor zijnen geest met nevelen overtogen
lijk de oog van wie na diepen val in duizeling zich recht,
en, overmachtig lijk 't gedrocht waartegen men soms vecht
in naren droom, hem stuwde ziel en lichaam naar de zonde.
Door Wanorde geschokt, gerocht met pijnelike wonde
het Oorbeeld door den Meester in zijn heerlik werk geprint
zijn banden los, en steeg, en liet de wereld als ontzind
daar liggen; lijk een akker dien de zon met gierige togen,
tot dat hij dorstig krimpt en berst, haar sap heeft uitgezogen.
Het steeg ten hoogen Hemel en bleef schuilend in de lucht.
Maar de arme Mensch keek achter met een pijneliken zucht,
en, alhoewel verblind en slecht, hem bleef het Oorbeeld tergen
onzeggelik. Maar hij moest het nu langs hooge steile bergen
heroovren. En hoe dikwils, de oog op 't wijd ontvlogen rijk,
lag hij te worstelen pijnlik met de voeten in het slijk
gevangen. Ja, God schouwt weleens meêdoogend uit den hoogen,
het komt ja soms wel eene hand ter hulpe toegevlogen

omneveld. Maar zoo zwaar een kracht van uit de diepten werkt
en trekt, en bij elk slibberen die lager kracht versterkt.
En van den steilen berg vermoeid, vol drift en wilden toren,
ontwierp de Mensch een stede met een hemelhoogen toren.
't Was kwaad en God verbolg de zin van 't serrende beleid,
maar 't reuzig Misdrijf droeg het merk van 's Menschen edelheid,
gelijk de wilde bastaard wers van huisgezin en broeder
als edel merk de trekken soms bewaart der schoone moeder.
Want woû hij eenen toren die tot in het hemelsblauw
zijn tinnen en des menschen trots en macht verheffen zoû,
wat was het stout gedacht, wat was de drift, tenzij daar boven
het wijd ontvlogen Oorbeeld, Macht en Orde, weêr te rooven?
De reuzen joeg de Wanorde van de onvoltrokken kruin.
Een teeken bleef ze en zinnebeeld, een reuzenwerk - in puin,
den eeuwen Macht en Onmacht en des Menschen lot verkonden.
Want talrijk rezen Babels steeds op beide wereldronden,
want steeds gejaagd en rustloos heeft des Menschen ziel gewaakt,
want nooit heeft zij den wilden steeds verslegen tocht gestaakt:
gelijk de zee die, eeuwiglik op de eeuwige duin gebroken,
den stormloop herbegint, alsof, in haren grond gedoken,
een heimelike kracht ten kamp ze serde. En lijk de zee
dan somtijds toornt en wringt en huilt van haar verborgen wee,
hoe menigmaal heeft de eedle drift, van 't echte spoor geweken,
het koortsig werken des gedachts tot zinloosheid ontsteken!
Hoe menigmaal ook boeide men het lijk eens Arends vlucht!

Maar in 't gevang doorpeilde 't nog het wagen van de lucht,
omtembaar, lijk Promêtheus op de reuzachtige bonken
van den Kaukasos uitgestrekt, in stalen band geklonken,
terwijl een gier hem dag en nacht het ingewand verscheurt.
Wat was die band die de eeuwen door met bloedig slijk besmeurd
het rustloos langend Menschdom in zijn streven hield gebonden?
O! wie zoû zijne namen en gedaanten ons verkonden
ontelbaar? Zooveel Machten er bestonden en bestaan,
door ordende Natuur gesticht, of uit der volkeren waan,
of uit geweldige Overmacht, of uit Gebruik en Zeden
geboren, zooveel Duchtlikheên of Eerbiedweerdigheden
schiep Drift en Zelfzucht - Menschlikheid - hen rijpend tot vergang,
van vaderlike leidselen tot lijf en zielendwang.
Het was nog niet genoeg, neen, dat de Menscheid, blind geslegen
en lijf en ziel vol wilden drift, vernestelde op haar wegen
in bramen en in poelen; zij die haren tocht bestieren
en richten moesten vlogen haar, lijk onverzade gieren,
ter kele en, op de greep gerust van hunnen ijzren klauw,
doorwroetten zij het wringend lijf en slorpten, kwikkend, lauw,
het bloed. O! wees gebrandmerkt en leef eeuwig in uw schande,
gij Dwinglandij met namen en gedaanten allerhande,
gij dwang van alle tijden en gij dwang van elk gewest,
al hiet gij u ook Vrijheid en - o spot! - Gemeenebest,
al schiep u Misbruik uit een recht en wettelik Vermogen,
al noemdet gij u - waarheidstolk of prediker van Logen -

Profeet of Priester, dwingers al, die, schaamteloos of omdoekt,
ooit echten of gewaanden roep miskendet, weest gevloekt.
Van tijd tot tijd toch rees een prooi en deed de gieren schroomen.
Doch 't wies een overgroote gier. Zijn naam hiet 't heilig Romen.
En alles wat zijn bloedig oog ter aarde ooit had ontdekt,
eens lag het onder zijnen klauw onmachtig uitgestrekt,
en, dik gemest, almachtig, trotsch, zijn maatloos rijk doorwarend,
in 't midden troonde het gedrocht, en waande zich den Arend;
tot dat het, klauw en snavel moê, met bloed en slijk bespat,
de vlerik machtloos reppend, viel, en, aller schanden zat,
daar zieltoogde, besprongen door des Noordens wilde kroosten.
Doch sedert eenigen tijd reeds steeg een Dagen in den Oosten.
Het schong. O dagraad, godlik licht dat glanst uit godlik Bloed!
O Waarheid, Vrijheid, Orde, Wet, o Kerke, wees gegroet!
Geen half onzichtbaar hand meer ons gereikt van uit den hoogen,
maar Heul en Hulp in vollen zin daar kwaamt gij opgetogen
voor 't wroetelend menschdom: rond uw hoofd schong licht voor zijn verstand,
den ongetoomden driften droegt gij wetten in uw hand,
der krankheid krachten, en, gij zelf zijn onderwijzend voorbeeld,
daar hooge wees uw mond en hand het wijd ontvlogen Oorbeeld
van Orde en Vrede en Zaligheid. En in het licht dier zon
hervond het Menschdom zijnen weg, en 't stijgen herbegon.
Doch rond des dooden Gieren prooi vloog 't Noorden aan 't krioelen
ontembaar. Maar in 't midden van der stammen dreigend woelen,

daar stond de Kerk, en langzaam uit dien chaos wijd en diep
den wonderliken volkentocht der Middeneeuwen schiep,
dien men, de kruisvane aan het hoofd, ter hooge steile kimmen,
ontzaggelijk, bont en prachtig, naar het Oorbeeld op zag klimmen,
zoo schoon, zoo grootsch, dat de ooge er niets dan pracht en grootheid ziet.
Want, schouwt naar de edele zon, daar ook ziet gij de vlekken niet,
zoo schittert hare glans. Zoo ook ontsnapt aan wondrende oogen
de wandaad langs den weg begaan terwijl de volkeren togen
in wonderliken stoet. Helaas! in goddelike edelheid
voert ook de Kerk het teeken meê van hare Menschlikheid,
en, hoe zij ook de volkeren met moederlike zorgen
verpleegde, in den gekruiden grond bleef 't kwaad als kiem verborgen,
en duizend malen schoot het op in wilde weeldrigheid
tot Onkruid van Verdorvenheid en van Weêrspannigheid.
Gevloekt de Wargeest die, als 't waar' van duivelen bezeten,
der volkeren eensgezinden tocht voor goed heeft losgereten!
Bot schold hij de oude Leidster uit, en wilde vrije baan,
en vele zielen waren rijp den razer bij te staan,
en ijlend liep de stoet uiteen, en, vijandlik gezonderd,
toog schare tegen schaar het zweerd, en blixemend losgedonderd
joeg de Oorlog al de volkeren dooreen in wilden strijd.
En, wen de worsteling stille viel, doodmoê, sinds langen tijd
was orde en eensgezinde tocht met 't leidend woord vergeten:
elk volk doolde op zijn eigen, met een zwaargesmeden keten

als lastdier aan den wagen vast, waar, pracht- en weeldezat,
Aleenheerschap, de roede in hand en schier aanbeden, zat
almachtig. Maar de Menscheid was te wroed en te oud van eeuwen
om der Nature stemme niet te hooren aan het schreeuwen:
het kittelde in de zielen een ontzaggelike wrok,
de Volkeren schouwden naar den troon lijk leeuwen uit een hok.
En 't was der menschen schuld niet dat een zeemgetongde Bleter
geboren wierd, en, nevens hem, een lage kale Greter,
een aap, een conterfeitsel van vernuft en van genie,
die beurtlings kromme sprongen sprong of kroop op blooten knie,
en, des als vorstlike aap verguld, door alle nietigheden
en al wat maar kon kruipen wierd als weerde God aanbeden.
Neen 't was haar schuld niet, noch dat haar het tweetal dranken bood
vergiftig, dat haar rede en zin, geweten schier, ontvlood,
en dat zij voor de Waarheid bot en lompig leerde grimmen,
en grijpen in dolzinnigheid naar bonte hersenschimmen.
Zij zocht, zij greep, zij woelde, en eens stond zij almachtig op,
verbrijzelde den wagen en den Afgod zijnen kop;
en de oude wereld schrikte bij der zinnelooze schruwlen
en huiverde bij harer woede afschuwelike gruwlen.
En zie, daar stond zij, vrij van band, ontzaglik, en zag rond,
doch nergens spoor, noch wegen, noch gewezen richting vond.
Vol dwaling, drift, verlangen en vervalschte heugenisse,
der tijden lessen onbewust en der geschiedenisse,
nog dronken van 't vergoten bloed en het vergiftig sop,

viel zij aan 't werk, de duizeling nog woelend in den kop.
Zij werkt, zij werkt. Gij, Dichter, schimpt en blixemt op die booze.
Ha! Dichter, wees rechtveerdig. Men verwijt geen zinnelooze.
Verwijt haar angstig zoeken niet. Want in die rustloosheid
leeft immer nog 't verlangen, merk van 's Menschen edelheid,
naar'twijd ontvlogen Oorbeeld waarde Menschheid achterschouwde
en pijnde de eeuwen door; waarom zij hare Babels bouwde;
dat zij aanriep in profetie en dichten en gezang;
dat haar verdwalend razen deed; dat zij, door wilden dwang
verpletterd, nog onduidelik ginds met haar gebroken oogen
vervolgde; waar de volkeren binst den Middentijd naar togen
in orde en stoet; dat steeds voor uwe blikken rijst,
en dat gij, zonder inzien nog ontzag, ter kimme wijst;
dat eigenste; zij langt er naar in 't krielend rustloos leven,
doch vindt het niet, verblind, verdwaald; en wanhoop sert haar streven
tot zinloosheid. Gij roept: O! staak het goddelooze werk,
en kniel: daar schingt het Kruis, daar wacht de moederlike Kerk.
Het Kruis, de Kerk! Helaas! zij kent, verstaat ze niet. Bedrogen,
is onvervalschte heugenis, Geschiedenis, haar ontvlogen;
Geloof meteen; voor haren blik waagt alles ondereen,
een Chaos; en zij stapt, zij ijlt, gansch onbewust waarheên.
Is 't hare schuld? Is 't hare schuld? Neen, neen! der vorige eeuwen
draagt zij de schuld. Zij deugt, zij deugt! En, laat ze maar eens schreeuwen
alsdat zij, vrij en ongetemd, almachtig, vroed en wijs,
geen Pauzendom behoeft noch geen onfeilbaar onderwijs;

en laat ze, groot en machtig lijk zij is, al zegezingen,
den opstand eindelik der Natuur verwinnen en bedwingen,
haar krachten en haar machten al in ijzeren banden slaan,
dat ze onderdanig slaven en haar te gebode staan;
en laat haar dan hoogveerdig soms op de eeuwenoude Rotsen,
met deze en hare krachten al, in storremloopen botsen;
en laat ze, in haren trots en waan, met tuigen en gedacht
haar Babels bouwen, die zij zelf des anderdags belacht;
en laat haar onverschillig op der Weelde kussens rusten,
of wild en dronken storten in den schoot der geile Lusten,
en, trillend op dat bedde, hoofd en zinnen in de war,
God loochenen den beker in de hand, lijk Balthasar; -
ziet hoe zij al met eens ontstelt, en huilend vliegt aan 't zoeken;
hoor welke namen zij aanroept, en hoor ze namen vloeken.
Zij roept naar Orde en Vrede: ja, God is het dat zij zoekt,
en, durft zij nog voor zijne Kerk niet knielen, krachtig vloekt
zij toch door harer dichtren mond den zeemgetongden Bleter
die haar misprees, en, bovenal, den aap, den kalen Greter,
die, uit de diepten en het slijk waar hij te kruipen lag,
de spotgeest in een menschenlijf, al wat hij hooger zag
bespoog; en in het beeld van die haar serden en ontbonden,
vervloekt zij met een half berouw de reuzachtige zonden
wier vloek zij draagt, wier straf ze stuwt door blinden bangen nood.
O Eeuw, gij Negentiende, spijts uw zonden, gij zijt groot!
U sert berouw, gij zoekt, gij streeft; u woude ik niet vermindren.

De kim bevroedend streve ik mede ik ook, een uwer kindren,
die gij naar uw gedaante en met een ziel naar de uwe schiept.
Helaas! het spreiden nevelen waar der Toekomst kimme diept.
Hij die het als zijn roep aanziet de tijden voor te loopen
en waant daar hoeft voorzegging toe, die poogt ons te doen hopen,
en wijst ter twintigste eeuw, en zingt triomf. Helaas! Profeet,
en paai ons met geen droomen en voorzeg hetgeen gij weet.
Geleefd met bloote zekerheid! En, moeten wij ja sneven,
wij banen wegen en wij zijn op gang, wij streven, streven!
Het is de rechte richting die geeerd wordt en geloond,
en ja, zoowaar een Godheid in den hoogen Hemel woont,
al mocht tot op den laatsten dag de Weêrstand zegezingen,
dan toch moet, alles noemend bij zijn naam, de Waarheid schingen
en, 't Oorbeeld openbarend in den glans der Zekerheid,
verzaden wie gezucht heeft en gestreefd - in de Eeuwigheid.

Trouwlied

Op musiik van Peter Benoit

DOOR woelig jonglingsleven,
door bonte jonglingsdroomen,
gelijk eene Elve aan 't zweven
in lichte morgendoomen
ontwaart de Man de Liefde - een tooverachtig beeld
dat, troostend en belovend, gedurig rond hem speelt.

Pas eerst in haren bloesem,
het blosen op de wangen,
de Vrouw voelt in den boesem
een vreemd gedurig langen
naar een aanbeden wezen dat, rustig in zijn macht,
haar tederheden loonend, haar steunt en op haar lacht.

Eens daagt voor 's Jonglings oogen
zijn droom - een levend wezen.
Hij spreekt - Zij spreekt bewogen,
en laat hem in haar lezen -
En Hij die schikt en zegent vereent een zalig Paar.
Zij blijve met Hem zalig en zalig Hij met Haar!

Waar kunnen wij toch beter zijn?

(*Gildelied op bekende wijze*).

WAAR kunnen wij toch beter zijn
dan in ons vaders Vlaanderen?
Dult Vlaanderen roerloos, schande en dwang en druk,
nog schept de Vlaming troostend *vlaamsch geluk*,
vlaamsche leute,
eeuwige scheute
op Vlaanderens veizaam stuk.

Waar kunnen wij toch beter zijn
dan in der knapen stede?
Al loopt zij vol pandoers en petermans.
en slimme astecs, en *over*loopend fransch,
knapen boven!
Heil voor Loven
die oude knapenschans!

Waar kunnen wij toch beter zijn
dan knapen onder knapen?

Brengt elke dag zijn noeste bezigheid,
vermoeit den geest ons levens werkzaamheid,
zielelavend
brengt ons de avond
zijn gulle spraakzaamheid.

Waar kunnen wij toch beter zijn
dan gildebroeders samen?
Houdt staatzucht flamingantendom in pacht,
hier reeden wij vrij woord en vrij gedacht;
dat ons wrake
't net eens slake
waarin men Vlaanderen smacht.

Duitsch Beleg

DE nacht ligt over veld en steê,
ter wallen waken wachten,
doch zien die stille werkers niet
die wroetelen in die grachten.

De zonne schingt op veld en steê,
ter wallen waken wachten:
des vijands kamp ligt stil. Wat wroet
die manschap in die grachten?

De nacht ligt over veld en steê,
ter wallen waken wachten...
Alarm! het weêrlicht over 't veld,
het dondert uit die grachten.

En brandend spuwen ze op de steê
die bofte met haar machten.
Zij stort, bezwijkt. - Dat is het werk
dier manschap in die grachten.

Van eener Jongvrouw.

HET was een schoone blonde, een van die middeneeuwsche wezens
die onze jong herboren schilderschool,
Hans Memlinc en Van Eyck in de ooge, op hare doeken toovert.
Van onder hare rustige brauwen glom
een groot zwarte oog met diepen blik gewoonlik rein en vreedzaam
in 't vlottend droomen des gedachts verloren,
maar zendend soms, in eens ontwaakt, van uit die donkere diepten,
dat heimlik, dat magnetisch vonkelen,
die stroomen gloed, dien stralenvloed, onstoffelik meer dan lijflik,
waarbij de ziele in 't open zintuig stijgt,
gelijk een overstroomde beek des oevers rand komt neschen.
En nevens haar werd vroed gesprek gevoerd
in dietsche taal van dietsche kunde en van der dichteren konste.
En zij, o wonder! zij, een jongvrouw, horkte!
En, horkte zij stilzwijgend, des te rijker tale voerde
van tijd tot tijd die tooverende blik.
En des ontroerde heimelik niet ver van haar een dichter.
Doch hij was geen dier licht geschokte herten

die wijds en zijds verzuchten: Ziet eens hoe ik teeder ben!
   En hij sprak voort, bescheiden en gesloten.
Maar, met die dietsche schoonheid en dier oog welsprekendheid
   veel meer dan met de dietsche kunste bezig,
lijk Hamlet, wilde sprongen sprong zijn geest van uit de rede,
   verloor weldra het vroed gesprek uit de oor,
gelijk voor wien het zonnig veld verrukt en jagend aantrekt
   het bont gerucht der stede allengskens wegsterft,
en schiep, vol zoete dankbaarheid, een onbekend behagen
   in 't meisken dus te zien aandachtig zijn.
Want ja, nietwaar? gij perels van den ouden dietschen lande,
   uwe arme dichters zijn het niet gewoon
dat oor of oog der schoonen voor hun dichten openga,
   of dat een tooverende vrouwestemme,
der woorden zin tiendubbelend, hun vers tot zang beziele.
   Den walschen dichters is de gunst. Die mogen
u spreken, u behagen, u bederven. Hen beantwoordt
   uw kloppend hert, uw zwemmende ooge soms.
Die mogen *aan Elvire, aan Rose, aan Laure, aan Pepa* dichten.
   Hun boekskens lieflik in rood leêr verbonden
en op der sneê verguld verbergt gij blozend in uw sponde.
   Maar welk een honend lachje zoû den ‘danke u’
bestempelen, kwame een aardigaard u dietsche versen offeren!
   't Is waar helaas! uw schuld en is het niet.
Maar ondertusschen dichten wij voor eenen hoop pedanten.

Maar ondertusschen, bloeme zonder dauw,
verdort de Poësie en kwijnt van onvolledigheid.
Want, zeg, nietwaar, o heilige Nature,
der Kracht hoeft lieve Krankheid en den man de tedere vrouwe,
opdat, uw moederliken blik verheugend,
in goddelike Orde en Harmonij het vruchtbaar Leven worde! -
En des verstrooide nevens haar den dichter
der schoone blonde aandachtig-zijn, des sprong hij wilde sprongen
van uit de vroede rede en zat hij daar
vol wondering en dankbaarheid en onbekend behagen.
En geren hadde hij, te stout voorwaar,
eens dien fluweelen blik ontmoet en in zijn heime tale
hem eenen hellen ‘danke u’ weêrgejond;
maar hij en dierf niet, want zijn blik wierd al met eens te vochtig.
En veel te vroeg was 't uur van scheiden daar.
Maar hoe toch had die dichter daar zich zooveel gunst verworven?
Of wildet gij, o jongvrouw, dezen avond
beproeven onze dietsche kunst in eenen harer kinders
van bittere onverschilligheid te troosten?
Terwijl men hoed en mantel nam, den heuschen groet aan 't wisselen,
ging ze al met eenen voor de *piano* staan,
en droomend sloeg zij d'hand er langs, en zwaar en traagzaam klonken
drie vier van deze volle duitsche akkoorden
die, lijk de botte een bloeme draagt, een gansche schepping voeren;
en langzaam, wijl de klang in 't snaartuig wegstierf,

keek ze omme naar den dichter en haar diepe donkere ooge
stortte in zijne oog haar vonkelenden vloed...
O jongvrouw, woudt gij spreken dan, en riep dier oogen tale
alsdat een zin dien snarenklang bezielde?
En wildet gij den jongeling doen verstaan alsdat hetgene
in 's dichters ziel in zoet harmonisch paren
Gevoelen en Verbeelding huwt tot zingend klingend baren,
datzelfde soms in eene vrouweziel,
verborgen en versmolten met haar vrouwelike schatten,
in stroomen stijgt van zingende begeestering,
en 't levenlooze snaartuig als het ware een ziele instort
met geest, gevoel en scheppingskracht begaafd
en met der hemelsche Harmonij almachtige toovertale?
Zoo *voelde* het de dichter, maar hij was
een dezer die het koel Gedacht met edelen Twijfel zegent,
en alle gave brengt haar zonde bij:
des was allicht de Twijfel daar en kwam ontroering stillen.
Maar hoe zijn geest, o jongvrouw, twijfelen bleef,
dien snaarklang en dien oogslag droeg hij diep in 't herte mede.

De Arend

DE koninklike Vogel op
der rotsen top gezeten
heeft grootsch en kalm de zon bezien
en d'hemelen gemeten.

Maar sluikend en venijnig komt
de onedele Slang gekropen
en spiedt. En op den oogenblik
dat hij de vlerk wijd open

zijn vlucht reedt naar zijn koninkrijk
in 't glanzend zonneschingen,
gelijk een vere prangen hem
verraderlike ringen.

Almachtig stijgt hij in de lucht
door zonneglans beschongen;
maar pijnlik lekt hem de open borst
't venijn van vurige tongen.

Stijg voort, o edele Eerzuchtige,
uw breede baan doorvaard,
en dat hij bijte - 't is uw lot! -
die lage Eerzuchtigaard!

Sneyssens

AFGRIJSELIK! In den valen sching van 't zwartgestreepte westen
en onder donkeren vlagenzwangeren hemel
ijlt wanhopig een vlucht voorbij en jagend achtervolgen,
en noodgehuil en zegekreet en staalklang
verdooven klacht en rochel der gesmeierde gewonden.
O wanhoop! Deze vlucht waar stalen ruiters
in kerven, het is Gent dat vlucht, der Vrijheid laatste hope!
Het zwaait een hand de gentsche Klauwaardsvane,
het roept een stemme door 't gehuil: ‘Wie helpt de goede poorters
hun vrouwen en hun kinders wederzien?
Gent! Al die meêdoen hier! Gent, Gent!’ De vlucht splijt rond een molen,
die reusig spook in 't wordend donker rijst,
golft ijlend links en rechts voorbij. De ruiters stormen. Dol,
blind, ijselik botsen zij op vijftig speren.
Tien peerden storten. Steigrend woelt de schare. Razend krielt
een worsteling rondom den molenwal.
Uitzinnig sert die wederstand de zegedronken ruiters.

Door 't blixemen van zijn gonsend zweerd omgeven,
almachtig staaft de vaanderik van Gent den wederstand,
en kerft en kerft, en peerd en peerdegast
stort neêr. De lijken stapelen in het rond hoop over hoop.
Maar overmacht verplettert heldenmoed.
En op een bloedigen lijkenwal daar staat in 't vale tweelicht
de vaanderik aleen en blixemt voorts,
pal. ‘Geeft u over’ schreeuwt men. ‘Gent’ juicht hij en splijt een ruiter.
Het hagelt zweerden op hem. ‘Geeft u over!
- Gent!’ juicht hij en zijn weêrlicht snijdt drie ruiters door den stormhoed,
en steigerend wijkt de stormloop. Huiverend schudt
de vaandrik zijne linker hand. Zij valt. Een bloedstraal speerst.
Maar bloedig sluit zijn arm 't gescheurde vaandel.
‘Geeft over’ schreeuwt men. ‘Gent’ huilt hij, en bleek en zwijmelend staat hij
in 't bloedig wederlichten van zijn zweerd,
afgrijselik schoon. Een nieuwe storm behagelt hem met zweerden,
maar wijkt gekneusd en steigerend terug.
‘Geeft over’ schreeuwt men. ‘Gent’ huilt hij en zwaait een bloedige scherve,
maar stort doorkorven op den lijkenhoop.
‘Geeft over’ schreeuwt men. ‘Gent’ zucht hij en wanhopig zich rechtend
kwetst hij een ruiter met des vaandels punt,
bezwijmt en zieltoogt, krampachtig des vaandels flarden grijpend,
zucht nog eens ‘Gent,’ spuigt bloed en sterft. En zidderend,
de zweerden neder, stil en stom bewonderen hem de ruiters...
De vlucht verdwijnt in 't donkeren van de verte. -
Ei! Kynegyros, ween van spijt, en werp uw kroon naar Sneyssens!

Op den dag harer Eerste Communie

DAAR komt in elke kindsheid,
godvruchtig voorbereid
met leering en *retraite*
een schoone feestlikheid.

Gansch blank in zijnen sluier
van neveligen kant,
verspreidt het kind de vreugd, als
een hemelsche afgezant.

Geen wonder, want op heden
aan goddeliken disch
ontving het wie de Blijdschap,
de Rust, de Hemel is.

O mocht het gansch zijn leven,
tot zijne en elkeens vreugd,
den Hemel met zich voeren,
weerspiegeld in zijn Deugd.

Koning Freier III

HET lag een donkere nacht gespreid op slot en zee en landen.
En al wat leefde lag in diepen slaap.
Maar in des grooten Högne's lijf was onrust met den slaap
aan 't kampen, en hij druilde en droomde pijnlik.
Voor dat hij op de legersteê zijn moede leden strekte,
bezag hij langen tijd ter koele venster
de zwartgeplekte donkerheid des hemels, en hij horkte
naar 't ver geruisch van 't rustelooze zeerot,
en zweeg in sombre mijmering. Dan, bij 't roode licht der toortse
die spokkend in haar bronzen handhaaf brandde,
bezag hij lange en tederlik zijn vrouw, de schoone Hilde,
en in de wieg den blonden Ragenär,
zijn trots en Hilde's vreugd, en sprak geen woord, maar toen zij hem
omarmend diep in de oogen schouwde, zag zij,
stom antwoord op de stomme vraag, des krijgers oogen vochtig.
Hij plaatste helm en schild en goede zweerd

bij 't bedde, en hong zijn harnas grijs en glimmend op de wapens.
Want zijne ziele pijnde met het knagen
des voorgevoelen, waarschuwing van 't onverbiddelik Noodlot.
En lange plaagde hem de slaaploosheid,
en wrong hij zijne leden op de kussens in het deksel,
en rechtte zich en horkte naar de zee.
En, nevens hem, leed van zijn leed zijn vrouw de schoone Hilde,
en, om zijne ongerustheid ongerust,
vroeg zij de reden, bad en knees en zuchtte, tot zij eindlik
het somber voorgevoelen deelen mocht,
en, zelf verschrikt, aan 't troosten ging gelijk de Vrouw kan troosten,
ter hulp onmachtig, maar den man zijn krachten,
bij 't storten harer tederheên, tiendubbelend. En langzaam
verwon de vaak des koenen helds gedachten,
en spreidde door zijn moede leên die rustelooze slaap
waarbij de geest, half wakker half in sluimer,
in wanstaltige schepping nog zijn koortsig werken voortzet.
En over hem gebogen hoorde Hilde,
met ongeruste ziel en de ooge ompereld en omneveld,
onduidelik woorden op zijn lippen zweven...

Van het ‘Dombeeld’

Vrij naar Heyne op musiik van Schumann.

NOG zweeft mij door het geheugen
gelijk een verzwonden droom
de grootsche Dom van Keulen
aan Duitschlands heiligen stroom.

Ter oude kathedrale
daar zag ik een goddelik beeld
dat als een hemelstrale
nog in mijn ziele speelt.

Het was de Maged der Maagden,
de reine zonder smet.
Mijn liefken, - de hemel vergeef mij de zonde! -
mij dunkt nu, het was uw portret.

Breydel & De Coninck.[1]

DE MAAGD VAN BRUGGE.

HOORT toe, gij volk van Vlaanderland, hoort toe mijne oude stede.
Laat eenen dag uw ambacht of uw bezigheid met vrede,
generig volk, komt Bruggewaarts gezwermd en hoort naar mij.
Beziet mijn speer en schild: ik ben de Brugsche Maged vrij.
En gij - uw sprekers riepen 't u en uw miskende vinders
zoo lang en zoo vergeefs - gij zijt de diep vervallen kinders
der Reuzen die ik heb gekend, wier fame wereldwijd
zoo lang zal blijven leven als de duizendeeuwige tijd.
Mijn vlaamsche Volk! mijn vlaamsche Land! - O heden! O verleden!
Zoo menig eeuw gestreden en zoo menig eeuw geleden,
en na zoo lang een doodstrijd nog bestaan! Ja nog bestaat
gij, ongelooflijk taaie Volk, maar ja - in welken staat!
Helaas! ondanks dien fellen drift naar uw verloren waarde
dien 's Lands bestuur in slape wiegde en 't fanatism ontaardde,

(1) Bekroond in den prijskamp uitgeschreven door ‘den Vlaamschen Broederbond’ te Brugge ten jare 1879.

ondanks 't wanhopig streven eener kunst wier wondre kracht
voor onverschilligheid bezwijkt en uitheemsche overmacht,
miskend door eigen volk, miskend, mishandeld door den Wale,
ontwordend in uw zedens en ontwordend in uw tale,
ontwordend in den man, de vrouw - helaas en in het kind!
zoodanig door gewoonte reeds verstompt, verdoofd, verblind,
dat u een glimlach wijs en vroed komt spelen op de lippen
wanneer een arme spreker nog die woorden laat ontglippen
van eigen Taal en Kunde en Kunst en Zedens en bestaan,
en Belgie - 't land der landen - wel in 't harrewar wou slaan
om zoo een herschenschim! Ik wil een spel u doen aanschouwen.

Spreidt, bonte neevlen! Stijg, Tooneel, dat deze toovnaars bouwen
die men poeeten heet! Treedt op, hervormd en herbezield,
gij schimmenzwerm die statig in het grijs verleden krielt!

REI.
O ziet - in gulden zonneschijn een wonderschoone stede!
Wat edel volk! Hoe sterk van leest, hoe heusch in daad en rede! -
Maar ziet, de stad wordt rep en roer: men troppelt en men twist.
Hier vreest men, ginds verdreigt men waar een somber woeden gist...

DE MAAGD VAN BRUGGE.
Het is mijn oude Brugge. Voor de poorten ligt de Wale.
Let op. Nu ziet gij burgerdeugd en hoort gij heldentale.

BREYDEL.
Sa, mannen, van die lafaards weg. Daar is geen spreken aan.
Zij zullen morgen pinten en de Walen tegengaan,
en knielen voor den dwingeland en bidden hunne bede.
‘Och arm! men heeft uw slot verwoest; maar wij, wij deên niet mede:
het waren die van Brugge, heer, die stad in Vlaanderland,
gij weet? Wij zijn uw dienaars en die stad is de uwe.’ Brand
tot zwarte puinen dezen nacht, gij heilge burg der Vaders,
eer morgen uwe schande zie en dwingers en verraders
ze vieren ondereen! - O klerk van Damme niet zeer vroed
bij Lô! zijt gij gestorven voor uw penne met uw bloed
geschreven heeft: ‘En in dien tijd zag men een land verwinnen
door valscheid van den buiten en door valscheid van den binnen.
En dat was *mijn* land, Vlaanderland, en Brugge was de kop
des lands, en daarom plaatsten zij er 't zwaarste juk ook op.
Maar 't woog *te* zwaar: hij wrong het af... Ik zag de sloten laaien,
'k zag valschen Waal en Leliaard in 't veld de ruggen draaien,
verstuiven in de verten met hun vanen en geschreeuw,
voor Breydel en zijn Massekliers en voor den Vlaamschen Leeuw!
En Brugge, Vlaandrens bolwerk, was ontzet, gered door zijne Klauwaards,
wen, op het woord der Leliaards, eene bende lauwaards, flauwaards,
een handvol bevers, nietings, aan dat zegevierend heer
van overmacht kwam spreken en van nutteloos verweer!’
Bij God, 't blijft nog te zien! - Gezellen, g'hebt nog uwe vuisten,

niet waar, en uwe knotsen die op Conincks kerker buischten?
't is goed. Ter poorten morgen vroeg. En wien 't ook leeden mag,
daar wenschen wij den Walen zoo een harden *goedendag*
dat een der twee er blijve, hij of wij! Zult gij 't onthouden?

KLAUWAARDS.
Wat walsch is valsch is! Slaat al dood!

POORTERS.
Die Klauwaards zijn rabouden! -
Dat 's muiten! - En dat na 't verbod toen nog van 't magistraat!

KLAUWAARDS.
De Leliaards mogen komen ook en heel uw stederaad!

ANDERE.
En gij van nu indien gij durft!

VERWARDE STEMMEN.
Verraad! - Sla dood! - Wach arrem! -
Daar is De Coninck! plaats! maakt plaats!

DE CONINCK.
Ei, mannen, niet te warrem. -
Mijn vrienden, of De Coninck ooit een lafheid heeft begaan,
of met der stem een lafheid ooit heeft helpen voorenstaan,
hetzij voor hem de leliaards de tongen wilden korten,
hetzij na gij de poorten van zijn vangnis in kwaamt storten...

KLAUWAARDS.
Hoezee De Coninck!

DE CONINCK.
Zegt, nietwaar dat is u welbekend?
De Coninck was er bij te Male, te Aardenburg, te Gent.
Waar onze Leeuw strijdveerdig stond, daar was hem 't woorde
'wijken'
geen dietsch. En bleef ons over slechts den vijand met ons lijken
de poorten af te sperren die hij morgen dweerschen moet,
met u riepe ik: Vooruit! Maar 't geldt hier meer dan al ons bloed
te storten vooraleer dien burg dien smaad te laten lijden.
Het geldt hier Brugge, Vlaandrens hoofd, te ontzetten, te bevrijden,
en Vlaandren achterna. Gij staat verstomd en ziet mij aan.
Welnu, hoort toe. De Walen die voor gindsche poorten staan
zijn onze stad reeds meester door den schrik dien zij... betaalden.
Zij wilt ons weg: 'wij zijn een hoop rabouden en verdwaalden,
de Walen zijn zoo erg niet, en, dat Klauwaardsvolk eens aan,
dan zal het immers vrede zijn.' Wel, vrienden, *laat* ons gaan;
die bevers en vreedzamigen den Walen en hun maten,
den waalschgebekten Leliaards, vreedzamig overlaten -
en goedendags gaan maken! Want zoo waar als ik hier sta
en Châtillon de haastigaard geen palen kent, weldra
smaakt onze goede stad venijn in haren franschen honing;
en dan begint een ander spel - *ik* zeg het u, De Coninck -

wanneer de lafste die nu beeft een wapen grijpen zal!
Wij vluchten niet: de rat is daar, wij openen de val.
Dies, zonder vreeze dat hij een der vrienden hier vergramme,
raadt u De Coninck: dezen nacht te gaâr op weg naar Damme.
Nooit heeft het u gespeten van de raden die hij ried. -
Zeg, Breidel, trekt gij dezen nacht met mij naar Damme niet?

BREYDEL.
Hier is mijn hand. Wie zegt er neen wanneer gij hebt gesproken?
Doch morgen- onzer stede smaad - blijft schandlijk ongewroken.

DE CONINCK.
Eens wreekt gij hem tiendubbel. 't Is De Coninck die 't belooft.

DE MAAGD VAN BRUGGE.
En zoo was de eene Vlaandrens arm en de andere Vlaandrens hoofd.
Ziet langs die bane door de nacht de sombre Klauwaards stappen.
Hoort gij van in de vroegte door de stad die benden trappen,
ontelbaar tiegend staal? Het volk schrikt op en zucht: te laat!
’t Is Châtillon, de dolle dwang, met Flotte, 't boos verraad,
aan 't hoofd der gretende overmacht van achttien honderd lansen
die dreigend en verwijtend in der poorters oogen glansen.

Door 't loos en boos verraad gesard dat hen in Brugge bracht
en grijnst, versmeiert blinde haat en lafaardsovermacht
de stad wier schreeuw tot zucht verdooft'lijk wen zij iemand worgen.

Let op nu. Ziet de nacht klaart op in twijfelenden morgen.

Hoort gij dien strijd van wapenklank, gejoel, geschal, getrom,
langs markt en straat, van hier, van daar, van ginder, van alom?
Hoort toe! De worstling woedt langs hier, verdooft de Mettenklokken.
Afgrijslijk! Hoe 't halfdonker krielt van stalen wapenrokken
en bruine kolders ondereen! Wat stortend maaien! - 't Bloed
stroomt dampend als een roode dauw in rooden morgengloed.
Het daagt. - Daar ligt het riddersvolk met zijne soldenieren.

Rei.
Hoezee De Coninck, Breydel, Klauwaards, Wevers, Masseklieren!

De Maagd van Brugge.
Zij zijn het ja. En ziet. Triomf! De ontzette stede baadt
in eenen rooden schijn van zege en vreugd en dageraad!
De wapens spatten zegevuur in duizend roode vonken.
Door markt en straten krielt het volk en jubelt zegedronken.
Den Klauwaard vliegt zijn vrouw en kroost ten halze met een schreeuw,
de zoon omarmt zijne ouders, de verloofde ‘haren Leeuw.’
En 'wijl duist monden hunnen naam en roem den hemel melden,
half godlijk aan des Belforts voet omarmen zich twee Helden.

Breydel.
Zeg, Pieter, is 't geen ijdle droom die rond ons spookt en blauwt?

De Coninck.
Neen. Hoor ze juichen; 't is geen droom. De Klauwaard heeft geklauwd.

BREYDEL.
Hij heeft geklauwd ja, 'k voel het in mijn ziel en ledematen.
Hij heeft geklauwd en wij zijn vrij, o Belfort; markt en straten! -
Hoe jammer dat zij mij ontsnapt is, die drijvuldigheid
van blinden haat en boos verraad en van lafhertigheid:
Van Ghistel, Flotte, Châtillon! - O preuschheid! Zich vermommen,
voor heeren! In een papenkleed zijn zij de dood... ontzwommen.
Doch morgen ja komt ook alhier - en Breydel is niet dood!

DE CONINCK.
Heer Châtillon is op de vlucht, heer Pieter Flotte ontvlood,
en heer Van Ghistel toonde naar gewoonte liefst den rugge.
Welnu, mijn vrienden, zoo verneemt Parijs wat nieuws van Brugge!

HET VOLK.
Haha! Hoezee den boden!

DE CONINCK.
Zoo verneemt het fransche hof,
verneemt heel Vrankrijk welke straf verraârs en dwingers trof.
Verneme het met open mond de fransche munteschrooder,
verneme het zijn duivelin nog duizend malen snooder,
en dat zij er bij eeden doen - want eeden kosten niet! -
Verneme het de raad die hun die eerloosheden ried!
Verneme het en trille er bij van hope en van verlangen
graaf Gwijde met zijn magen en getrouwen daar gevangen,
en jongvrouw Filippine, bloem die 't waalsch geluchte schond,
van in het graf dat, ver van hier, zoo vroeg haar jeugd verslond!

Verneme het heel 't land en Gent de waalschgedwongen stede!
Verneme het in oost en west elk land van Kerstenhede!
Verneme ons eersten dank de Heer van wien de zege komt,
in afwachting dat elke kerk Hem dreunend ‘dank u’ bromt
uit toren, koor en orgelbalg! - Mijn vrienden, laat ons knielen.

REI.
Hoe grootsch die stilte en zelfde bede uit honderd duizend zielen.

DE CONINCK.
Heer God die onze wapens hebt gezegend en ons recht,
U loven en U danken wij, Beslisser van 't Gevecht.
Allicht bedreigt ons 't opperste gevaar van smaad en schande;
o zegen dan het laatste weer van dezen goeden lande,
Almachtige! - Mijn vrienden, neen, de veete is niet gedaan.
Eerst nu breekt 't opperste geding van Leeuw en Lelie aan,
eerst nu wierd deze vrage met dat stroomend bloed geschreven:
zal Vlaandren eindlijk sterven of zal Vlaanderen eindlijk leven?
Eerst nu daagt eene reddingkans uit eenen hoogsten nood;
eerst nu verstaat gij onzen kreet: de vrijheid of de dood!

HET VOLK.
De vrijheid of de dood!

DE CONINCK.
Maar toch wij velden duizend Walen,
wij wonnen eene zegepraal. Zoo laat ons zegepralen,
en deze onze eerste zege borg voor nieuwe laten staan!

Ja, melden haar van dorp tot dorp den vlaamschen landen aan
de klokken dezen morgen en de zegevuren te avond,
opdat zij, onverwachte maar van mark tot marke dravend,
heel Vlaanderland begeestere en versamele in eèn heer
tot Vlaandrens opperste geding en opperste verweer.
En gij vooral, mijn Brugge, pint u, vier uw kloeke jeesten,
laat klokkenspel en vedelklang en dans uw zege feesten.
Begroet den standaard...

BREYDEL.

In mijne arms! Ik heb hem vrij gekocht.

REI.

Hoe golft rondom den blauwen Leeuw die luide zegetocht!
Hoe statig boven Brugge bonst te midden 't volkgelonder
de klokkentoon in 't rond herhaald.

DE MAAGD VAN BRUGGE.

Gelijk een verre donder
uit d'heimelijke diepten van een helderblauwe lucht,
verdooft een naadrend krijgsrumoer het stervend feestgerucht.
Alsdan verdonkert 's hemels blauw, een stormwind zweept de wolken
ontzaglijk door de ruimte, zweept de zee die wringt en in haar kolken
aan 't zieden gaat. Zij stijgt, zij toornt, zij huilt, verbreekt den band
van hare stille grootscheid en bespringt het siddrend land
met haar schuimbekkende overmacht van bergenhooge kruinen.

En aarde en lucht aanschouwt den kamp des springvloeds met de duinen.
Zoo heeft ons zweepslag Walenland doen zieden 'lijk de zee.
Gelijk een springvloed overstort het 't kleine Vlaanderen - wee!
met zijne krielende overmacht van duizende bannieren,
van vorsten, van vassalen, van gekochte soldenieren.
De wind voert uit het zuiden eene reuk van moord en brand
en 't is alsof van tijd tot tijd alover 't siddrend land
een half gesmoorde noodkreet uit het zuiden kwam gevlogen.
‘Doorsteekt de vlaamsche evers en ontweidt de vlaamsche zogen,’
riep immers vrouw Jehanne koningin van Walenland,
en 't koninklijke woord volbrengt de ridderlijke hand
der vrouwenheusche jonkerschap. - Vol vlijt en naarstig ijlen
reedt Vlaandren zijne goedendags, zijn bogen, zijne bijlen;
en, gansch alleen verlaten in den allerlaatsten nood,
‘Wat God bewaart is wel bewaard,’ zoo spreekt het, ‘vrij of dood!’
versamelt, tot den laatsten kamp bereid, ter Leievelden,
en hoopt als 't ware tegen d'hoop wanneer de brugsche helden
op hunne beurt verschijnen van hun zege nog doortrild
met Breydel, Vlaandrens Knots en met De Coninck, Vlaandrens Schild.

Doch over beide legers spreidt allengs dat plechtig zwijgen
der ruimten wen de dondertorren naar elkander dreigen.
De stonde is plechtig, plechtig het aanstaande wapenpleit
op wiens voorzienbaar vonnis wacht de gansche Kerstenheid:

de Leenheerschap of hier voor goed een voorbeeld wordt gegeven,
de Poorterschap hoe duur het kost te hebben willen leven
ten spijte van een dwingeland. - De stonde naakt; 't zwijgt al...
'Lijk 't schittren van den wederlicht daar schettert, luid geschal,
het sein.
De storm is los - de vlakte dreunt - de verten beven.
Duist levens smelten dondrend tot eèn oorverdoovend leven.
Zoo hoorde het een ganschen dag een gruwelende steê,
en stil en stom door de overmaat verplet van angstig wee,
verbeeldde zich naar 't buldren van haar brijzelende baren
het stormen dezer zee wier golven dolle benden waren.

Maar hoort, de storm verzwakt, verzwakt... het ijselijk gerucht
versterft in gindsche verte met eene achtervolgde vlucht...
Wie vlucht er en wie zegeviert? - O zielentergend greten
dier wisselende onzekerheid van duist verwarde kreten!

Triomf! Triomf! Triomf! Daar bonst een luide zegeschreeuw
en dondert die geruchten doof: ‘ons Vlaanderen die Leeuw’
meldt zege, redding, vrijheid langs de wijd verwoeste vlakte
waar heden 't vlaamsch Gemeenebest den dwang des Vreemdlings knakte
en Ridderschap en Leenheerschap.
Scheur, wolkenfloers!
Zoo zag
er Kortrijks bloeiend veld uit na den Guldensporenslag.

Rei.
Hoe aaklig dat doorwroeteld land in schemerenden avond,
die reuk van bloed... hoop over hoop die lijken...

De maagd van Brugge.
Blindlings dravend
hier ijlde, wederlichtend als een storm, de ridderschap!
Hier, door die stormende overmacht verplet, doch geenen stap
toch wijkend, pletterde op zijn beurt ons volk de dolle schokken
der ruiters...
Vormloos blikkend spookt het staal der wapenrokken
hoop over hoop; getuigenis der fel gekrenkte macht,
uit 't bloedig slijk der weiden glimmen sporen in den nacht.
Want, prinsen, graven, ridders, hier zijn zij bij duizendtallen
vertwijflend voor de voeten van dat ‘dorper’ volk gevallen.

Rei.
Wat wilt het luid gezang dat uit der verte neevlen naârt
met hoorngeschal en wapenklank en vreugdgeroep gepaard?
Een breede fakkelschijn verlicht de schemerende kimmen
en komt zoo aaklig dansend op de lijkenhoopen glimmen
alover 't veld. Een luide stoet krielt weemlend in 't verschiet,
zwaait wapenen van vuur als 't ware bij zijn dondrend lied,
en schijnt van uit den dikken smook der toortsen als te vlammen.
Triomf! Triomf! 't Is Vlaandren dat de vreemdling wilde tammen,
verdelgen! 't Viert zijn redding, vreugdedronken, zegewild! -

Hoezee die twee daar hand in hand te samen op een schild
door reuzenschouders in triomf het slagveld rondgedragen
te midden luiden zegezang en woestig wentlend wagen
van vreugdedronken Klauwaardsvolk! Hun geldt het zegelied
van Vlaandren! Hunne namen zendt het dondrend in 't verschiet!
Heil Breydel en De Coninck!

ZEGEVIERENDE KLAUWAARDS.
Zwaait de waaiende bannieren,
de toortsen en de goedendags! De Klauwaards zegevieren!
Jan Breydel heeft de Châtillons de schedelen verplet!
De Coninck heeft ons vreemden dwang en valscheid leeren pletten!
Sint Benedictus vespertijd herzingt de brugsche Metten!
Heil Breydel en De Coninck! Roept met ons, gij heeren al
en poorters, boeren, kerels, roept met ons, dat het geschal
weêrdreune van den Leiekant tot aan de zeeuwsche hillen!

ALLEN
Heil Breydel en De Coninck!

DE MAAGD VAN BRUGGE.
Heil en wonder! Weêrom trillen
bij 't heldenspel hertooverd uit der oude tijden wolk
de vaderlandsche snaren in de herten van mijn volk! -
Welnu, hoort toe, mijn volk: gelijk gij het nu ginds ziet rijzen
in zijnen roem, zoo wil ik u het Tweetal kunnen wijzen

te midden mijner, zijner stad, door jaren, eeuwen heên,
gedurig sprekend zinnebeeld van Vlaandren dat verdween. -
Treedt op, mijn vlaamsche Kunstenaars, beschavers, volksverlichters!
Treedt op vooral, o vroede schaar van ons miskende Dichters!
Plastiken die het leven slaat van uit den stommen steen,
wie uwer in hun reuzenbeeld herschept mij 't groot verlêen?
Wedijvert! - Gij die toovert met de bonte zonnestralen,
o Schilders, laat uw doeken ons der Helden roem verhalen! -
Stemt hun uw lied, gij zielen van Gezang en Klank doorspeeld! -
Gij, Dichters, hoogste macht der Kunst, verklaart het zinnebeeld!

DE DICHTERS.
Gegroet, o reuzig Tweetal uit ons groot en blij Verleden,
Gij beeldenis der krachten die ons vrij en machtig streden!
Gij waart het vroede woord, en Gij, gij waart de kloeke daad!
Gij waart het schild dat schermt, en Gij, gij waart de knots die slaat!
Gij wondre wijsheid, rustig sterk in hopelooze rampe -
Gij open onverschrokken ziel die vrolijk ijlt ten kampe!
Gij trouwe, Gij rechtschapenheid, Gij onbaatzuchtigheid,
Gij vrijheidzin, Gij burgerdeugd, Gij opperbeste adelheid
eenvoudig in uw zedens en heldhaftig in den strijde!
Gij oorbeeld van den Vlaming in den goede ouden tijde!
Gij Burgers die zoo burgerlijk aan 't hoofd der Burgers stondt!
Gij almacht zonder praal of pracht van Raad en Daad in bond!

Vermogen uit de zekerheid gesproten van het *kunnen*,
zoo vreedzaam en eenvoudig dat de nijd vergat te ontjunnen,
zoo treffend en zoo zeker dat de bloedhooveerdigheid
der eeuwenoude ridderschap, eene echter adelheid
erkennend, voor uw heerschap uit uw eigen daân geboren
de trotsche rangen opende van 't volk met gulden sporen!
O Helden in wier beeldenis, in 't nevelig verschiet
beschenen door ons gloriezon, ons vroed en moedig diet
geheel zijn eigen wezen vond tot reuzigheid bedegen!
Geen wonder dat, ja zelfs wanneer de grootsche stemmen zwegen
van onze aloude glorie in der tijden dwarrelkolk
vergaan, gij immer leven bleeft in d'herten van het volk,
en dat zijn duistre geest, zoover zijn blik vermocht te dragen,
uw grootsche schim nog wandlen zag in wonderlijke sagen;
en dat wanneer ons Dichtkunst, voor alle andere kunst ontwaakt
bij onzer schanden overmaat, ons volk miskend, gewraakt,
bedrogen, blind, verbasterd, door den Staat ter dood verwezen,
te redden poogde al wijzend naar zijn groot en blij Voordezen,
- gelijk men een goed wapen uit een eeuwenouden roest
doet glansen - slechts de sagen uit zijn mond verdichten moest
'hoe Coninck slim was en hoe Breydel alles sloeg in spaandren'
tot epos van het Klauwaardsvolk en van den *Leeuw van Vlaanderen,*
opdat geheel ons land, hoe diep het ook verbasterd was,
ontstelde bij het lezen dier begeesterende Ilias,
de zijne! en dat de volkeren verwonderd ondervonden

alsdat van uit den Middentijd die Vlamings nog bestonden! -
De Staat verschoot een stond. - O wi, o wach! o flauwte! o list!
De Vlaamsche Kamp slabbakte eer ooit een zege wierd beslist
voor goed! - Op 't woord der brugsche Maagd, rijs op dan, Tweetal, Oorbeeld!
van 't vlaamsche Volk! Verwijt, vermaan, begeester, geef ons voorbeeld!
Leer ons met uw standvastigheid, met uw heldhaftigheid,
den strijd herstrijden, uwen strijd, voor ons zelfstandigheid!
Wijs in dit land de bronnen van zijn kankerend bederven!
Roep dat ons slechts nog overblijft als volk den dood te sterven
ofwel, ontzaggelijk herkwikt, in onze Knapenschap
het kiemend zaad te strooien van der Toekomst Mannenschap;
en 'wijl het Vlaandrens noodlot is door de eeuwenvoudige tijden
het Zuiden als den kanker van zijn wezen te bestrijden,
sar vlaamsche Kunde en Kunst ten Kamp met uwen wapenschreeuw...

ALLEN.
Wat Walsch is valsch is! Slaat al dood en Vlaanderen die Leeuw!

Poolsch Knapenlied

HEIMELIK roert het in mijn ziele
als ik bij den braven boer
aan een zwartberookte balke
glimmen vinde een rostend roer.
Vreemdelik trilt mijn gansche wezen,
wen met dreunend hoorngeschal
paart bij feesteliken avond
der geweren dof geknal:
    Pif, paf, pif, paf,
Trarah, trarah, trarah.....
    Pif, paf, pif, paf,
't rookt in de sperren....
Doomende verten weerzuchten 't geschot;
        pif, paf,
antwoordt het herte;
O romantische knapengenot!

Vrolik zingt het in mijn ziele,
als wij 't blank geweer gelaân,
vroege jagers, over de steppe
door die zonn'ge koelte gaan.
't Juicht en bonst door gansch mijn wezen,
rond ons diept het nev'lig bosch,
blijde Jagers seinen hoornen,
branden snelle roeren los:
Pif, paf, pif, paf,
Trarah, Trarah, Trarah....
Pif, paf, pif, paf,
't rookt in de sperren....
Doomende verten weerzuchten 't geschot;
Pif, paf,
tuimelboomt hazen!
Leve het wilde jagers genot!

Blijde scheuten, jagers lusten,
gij ontsteekt mijn jong gedacht.
'k Zie ons allen, Poolsche jagers,
met ons roeren op de wacht.
Rond ons diepen heil'ge bosschen,
hoornen schallen, trommels slaan,
krielend nadren grijze scharen...
Past op het geweer, legt aan...
pif, paf, pif, paf!
Trarah, Trarah, Trarah...
pif, paf, pif, paf!
't Rookt in de verten....
Doomende verten weerzuchten 't geschot;
pif, paf,
tuimelboomt Russen!
Boze zbaw Polske! Polakken genot!

Daar was een koning in Thoele

Naar Göthe, mus. Schubert.

DAAR was een koning in Thoele,
getrouw tot aan het graf,
wien stervend zijne boele
een gouden beker gaf.

Sinds pijnde in droeven drifte
des ouden drinkers min,
hij dronk slechts uit de gifte
en kreesch er telkens in.

De koning lag om sterven,
deelde al wat hij bezat,
doch liet door niemand erven
den eenig heiligen schat.

Zijn trouwe rijksvassalen
zat hij vol stervenswee
een laatste maal te onthalen
op zijnen burg aan zee.

Daar rees hij van den stoele
   dronk nog een levensvonk,
de relikwie der boele
   den luiden afgrond schonk,

bezag ze daar verdrinken
   al wiegend weg end weêr
en liet zijne oogleên zinken,
   dronk nooit een druppel meer.

Wiegelied

Van Mozart

DOUW douw, klein koningsken mijn,
't maantje lacht door uw gordijn,
alles ligt stil in het dal,
't lammeke slaapt in zijn stal,
't vogelke slaapt in zijn nest.
Gij ligt nog schoonst en nog best
onder dien zilveren schijn;
douw douw, klein koningsken mijn. (2)

't Zwijgt ook en 't slaapt al rond ons,
wie op het strooi wie op dons;
niets dat mijn koningsken stoort,
'k heb nog geen muisken gehoord;
niets - dan 't vernepen gerucht
als van een smachtenden zucht;
wat voor een zucht mag dat zijn?
Douw douw, klein koningsken mijn. (2)

Douw douw, klein koningsken mijn,
kan men gelukkiger zijn?
Al wat uw willeken wilt,
kling, klang, dan komt het gedrild;
laat het uw willeken bot,
klik, klak, daar ligt het kapot:
zal dat een koningsken zijn!
Douw douw, klein koningsken mijn. (2)

De Knape.

Voorzang.
KOMT allen bij die niet en weet
wat men eenen knape heet

Rei
Komt allen bij die niet en weet
wat men eenen knape heet.

Voorzang.
Een herte vol warremte en vol gewoel,
een geest, eene ijzeren grepe koel.

Rei
Zoo bouwen wij een knape die telt een heelen man.
Zoo bouwen wij een knape die telt een heelen man.

bis { Een wakkren drift, een liefde of haat
bis { voor alles wat gaat en staat.
Misprijzen voor wie op zijn eigen leeft,
misprijzen voor wie geenen *liever* heeft:
bis Zoo bouwen wij een knape die telt een heelen man.

bis { Een koel verstand, een vrijen geest,
bis { die zelf in de wereld leest,
die twijfelt en zoekt, bewijst, beweert,
en niet bij eens meesters woord en zweert:
bis Zoo bouwen wij een knape die telt een heelen man.

bis { Een wakkren drift, een koel verstand,
bis { steeds broederlik hand in hand:
geen kever die tegen de vensters wiegt,
geen ijver die op zijn fransch... vervliegt:
bis Zou bouwen wij een knape die telt een heelen man.

Toovernacht

Op mus. van Felic David.

HA de avond spreidt en in 't wordend donker
smelt het bonte veld dooreen,
in het hemelsblauw bevet stergeflonker,
door het lisch trilt zacht geween,
maar leutig spoken de donkre tronken
en de schaûw des eikentrans:
de wiemkens krinklen er rond al ronken
in den wilden wiemedans,
de nekkers in de duikers spelen,
en de harige merrie waart.
De maansching in den vijver spiegelt
en over lisch en gerskant wiegelt.
Met zacht geklater
daar rimpelt 't water:

een lichte reie zwemt al zingen
en slaat op mate 't meer in kringen,
de baarkens bij het zinlijk wenden
al kabblen dertlen om hun lenden,
en 't maanlicht doet in 't waterswansen
hun schoone blanke lijven glansen.
Het zijn de minnen....
bewaak uw zinnen.
Ha de avond spreidt enz.

Het Land van Utopeia

Uit het zangspel: *Arnold.*

IN het land van Utopeia
groent en blauwt eene eeuwige mei,
glanst eene eeuwige lentezonne,
zingt eene eeuwige vogelenrei,
blinken marmeren sloten tusschen
myrtenwoud en waterkant,
en het is een zalig land
't land van Utopeia.

In het land van Utopeia
draagt elk herder vurige min
tot het puur oetherisch wezen
eener vorstelike en gelin,
wier getrouwe wederminne
zedens tart en edelstand,
en het is een zalig land
't land van Utopeia.

Och het land van Utopeia!
    Hoe gewillig het lief ook zij,
trilt haar luchtige volmaaktheid
    des verliefden greep voorbij;
edoch hoe platonisch ook, hoe
    feller zijne liefde brandt,
en het is een zalig land
    't land van Utopeia.

Op eene Bruiloft

't **E**N is geen enkel zierken
in 't wonderbaar heelal
dat niet voor hem geschapen
een zierken vinden zal.

Ontelbaar, rustloos krielen
zij onder de ooge Gods
en vinden elk hun plaatse
in de orde zijns gebods,

en vinden elk het zierken
hun door hem voorbereid,
en baren uit hun paren
der stoffe vruchtbaarheid.

Zorgt God voor al die zierkens
ik late varen of
hij voor zijn schepsels zorget
uit goddelike stof.

Gedurig stuwt het leven
de zielen ondereen,
doch, twee end twee geschapen,
geraken ze al getween,

erkennen zich verwant bij
de voorbeschikking Gods
en leven vruchtbaar samen
naar de orde zijns gebods.

En in elks leven wordt er
geen blijder dag beleefd
dan wen men uit Gods handen
zijn lief ontvangen heeft.

Des, zalige jonggehouwden,
wenscht u dit vriendenkoor,
de dag van heden schijne
uws levens dagen door.

Vrede

't **W**AS winter en 't wierd avond. In de kerk was't donker nacht.
Een broeder, de lanteern in hand, ging sluiten, als hem dacht,
met hoofd en lijf geleund lijk een die doodmoê is van reizen,
een spilde mansgestalte langs een pijler te zien rijzen.
Hij deed zijn sleutels rammelen en hij klutterde aan de poort.
Doch roerloos bleef het staan alsof het niets en had gehoord,
gelijk een doode ofwel een spook. Zeer bang en zeer godvruchtig,
sloeg de arme broêr een kruis drij vier, besproeide zich geduchtig,
met water uit 't gewijde vat, en stapte toe. Het licht
verschrok den dooven. Hij keek op, en toonde een aangezicht
zoo mager als de Honger, als het Lijden zoo getrokken,
en toch zoo onverklaarbaar schoon met zijne grijze lokken,
dat men er van bewondering wel bij gekreschen had,
zoo prachtig, lijk een vlamme door een oud albasten vat,
doorstraalde die verstorvenheid de meesterschap der rede.
‘Mijn broeder, wat begeert gij?’ vroeg de leekebroeder. ‘Vrede!’
verzuchtte diep die vreemde man, en leunde op den pilaar.
Gauw vezelde de broêr de lijst der ‘beste paters,’ maar,
alsof een pletterende overmacht hem langs dien pijler plantte,
stond hij die vrede zocht daar doof en stom. Zijn naam was Dante.

Es ist eine alte Geschichte

MEN is een jongling wild en vrij,
een trotsche ziel; men kan
misprijzen, en hetgeen men meest
bespot bij eenen man

is liefde. Maar ontzaglijk leeft
zij onder 't koel bescheid;
te groot om zich te storten, zij,
op eene nietigheid;

gereed te lijden en zich zelf
te loochnen, tot eens zoû
verschijnen - is zij mooglijk maar! -
hare ideale vrouw.

En wijl men zoekt en wanhoopt en
   verduikt, eens daagt zij daar
aanbidlijk - O een blijde stond,
   een zaligheid, nietwaar?

Ha! eeuwig oude en zelfde lied!
   Ha! noodlot! vorm der straf
die over 't wroetlend menschdom giert
   tot aan het kille graf!

Aanbiddelijk rijst die Eenigste
   in gulden dageraad,
maar 't gaapt een afgrond tusschen - of
   O wee! men komt te laat!

Fragment uit het dramatisch gedicht ‘Irold’

DE STEDE OP HALFVASTEN.

Vallende avond, regenachtig weder, gewoel in de verte. - Door eenzame straten doolt Irold in het zwart verkleed en gemaskerd... Hij blijft voor een huis staan.

IROLD.

ACH, Irold, arrem zeekompas, op nieuw
heeft u uw eeuwig noorden aangetrokken.
Weêr staat gij waar elke ure van den dag
en van den blinden nacht zoo menigwerf
u vond. Daar rijst der heilige heiligdom!
Van uit die hooge vensters daar, vernam ik,
gelijk een deugniet langs de muren sluikend,
haar snaartuig en den toover harer stemme.
Daarboven, waande ik, moest haar kamer zijn:
daar bad zij lijk de hemelsche engelen bidden,
daar straalde een kring van maagdelike heerschap
ontzag en eerbied rond haar stillen slaap.

Daar weifelde eens het roode lichtje dat mij,
spijts wind en storm en gruweliken nacht,
betooverd aan den grond genageld hield.
Geen enkel licht. Het huis schijnt als verlaten.
Zou zij er zijn? Indien zij weten mocht
hoe hier een donkere onbekende staat
te lijden, zoo afgrijselik, om haar! O Gertrud,
en peizen dat gij zelfs den naam niet kent
van dezen wien gij ziel en leven zijt!...
En rond die deur zal eens het straatvolk drommen,
en rijtuig achter rijtuig herwaarts rollen,
en schitterende genoten herwaarts voeren.
Ter open deur zal blijde knechtschap spoeden,
en woelig zal het straatvolk zich verdringen,
en al met eens, met een bewonderend mompelen,
de hoofden buigen, stille vallen, wijken...
'Wat is zij schoon, wat is zij schoon, de bruid!'
Och God, och God, ik worde zinneloos!

Hij leunt langs den muur.

Gij moet nogtans vergeten, Irold. Zie,
nu wille ik ze vergeten, ja, ik wille...

Na eenige stappen.

En hier de kerk waar ik haar eerstmaal zag,
de bonte kerk met haren somberen zijbeuk
verdiepend in het rondgeboogd portaal.

't Wierd avond zooals nu, men zong het lof
als nu. Och God, 'k zie alles voor mij weder
gelijk op dien gebenedijden avond:
het schitterend altaar met zijn honderd lichten,
te midden zijne geurige wierookwolk,
den orgelzang, die ingetogenheid,
die vrouwen met hun zwarte kappemantels,
en ginder te enden, aan dien eersten pijler,
in 't blinkend schijnen van het hoogaltaar,
het hoofd gebogen, biddend, onbewegelik, -
daar knielde zij, lijk een dier blonde maagden
der middeneeuwsche meesters in aanbidding,
gelijk een engel voor Gods troon gezegen,
in God verslonden en door goddelikheid
omschenen! En in gindschen donkeren zijbeuk,
daar stond ik, ik in haar verslonden,
begeesterd en bewonderend, wierookwalmen
en orgeltoon en hemelsche gezangen,
en haar en haar gebed, ja mijne bede,
tot de arme bede toe des wereldlings,
in eenen stroom van bovenmenschlik heil
versmeltend, en mij in den hemel wanend.
Dan bad ik ja. Och wat, noch wie, noch hoe zelfs
en wist ik niet, doch bad, geloofde, hoopte,
beminde. Dan was ik een brave jongen.

En nu! Waarom ook scheurden zij het beeld
uit mijne ziele? Al 't goede dat ik inhad,
mijn deugd, mijn fierheid, alles, heel mijn wezen,
kleefde aan dat beeld, gelijk de schipbreukling
aan eene planke zijne laatste hope!
Het beeld moest weg. En nu? nu gaapt een wonde,
een wonde wijd als de afgrond mijner ziel,
en waar der driften woelig heir in speelt.
Nog bloedt het en nog trilt het naakte vleesch,
maar brandend is de wonde in 't kwaad gesmeten.
Gij, wroeging, laat gij mij gerust. Ik woude
nog bidden, maar wanneer ik het beproeve,
voele ik mijn herte dor gelijk het zand
der eeuwenlang verschroeide woestenijen.
En toch houdt mij hier iets geboeid als 't ware;
die orgeltoon, die zangen doen mij deugd...
Zoo speelden zij dan en zoo zongen zij
vol minnelik gebed en zalig droomen...

ORGEL EN GEZANG IN DE KERKE.
Ave Maria
gratia Plena...

IROLD.
‘Deunt voort gij zoete liederen des hemels,
mijn tranen vloeien.’ Irold, arme Faust!

Ik weet niet wat er in mij omgaat. O
nu zoude ik kunnen bidden, dunkt mij, zoude
een kort gebedeken mij zulke deugd doen...
Ik weet niet wat mij Godes woning intrekt...
Helaas, dit kleed! - Geen heiligschenderij. -
Vergeef mij: God, heb medelijden, God,
ik heb geen vijand; ben een dolend kind,
mocht elke dag op aarde uw rijk verspreiden,
en mocht ik eens... Doch ja, ik ben zoo ver.
De zang versterft, de luide stoelen schuiven,
het wemelend volk stroomt langzaam door de beuken,
en een voor een verdooven 's altaars lichten...
Verlaat Gods drempel, wereldling, en stoor
dier brave liên godvruchtig peizen niet.

Hij wijkt. Het volk verlaat de kerke.

Klokke Roeland

In cantate geschikt door JAN BLOCKX.

Voorzang.

BOVEN Gent rijst
eenzaam en grijsd
't oud Belfort, zinbeeld van 't verleden.
Somber en grootsch,
steeds stom en doodsch,
treurt de oude Reus op 't Gent van heden.
Maar soms hij rilt
en eensklaps gilt
zijn bronzen stemme door de stede.

Toezang.

Trilt in uw graf, trilt, gentsche helden,
gij, Jan Hyoens, gij, Artevelden:
‘mijn name is Roeland, kleppe brand
en luide storm in Vlaanderland.’

Voorzang.

Een bont verschiet
schept 't bronzen lied
prachtig wêertooverd mij voor de oogen;
mijn ziele erkent
het oude Gent;
't volk komt gewapend toegevlogen;
't land is in nood,
‘Vrijheid of dood!’
De gilden komen aangetogen.

Toezang.

'k Zie Jan Hyoens, 'k zie de Artevelden,
en stormend roept Roeland den helden:
‘mijn name is Roeland, kleppe brand
en luide storm in Vlaanderland.’

Voorzang.

O heldentolk,
O reuzenvolk,
O pracht en macht van vroeger dagen;
O bronzen lied,
'k wete uw bedied,
en ik versta 't verwijtend klagen.
Doch wees getroost:
zie, 't oosten bloost
en Vlaandrens zonne gaat aan 't dagen.

Toezang.

Vlaandren die Leeu! Tril, oude toren,
en paar uw lied met onze koren:
zing: ‘Ik ben Roeland, kleppe brand,
en luid triomfe in Vlaanderland.’

Vaarwel

DE wereld in, gij Liedjes en Gedichten
der eerste jeugd, en, vraagt men wie gij zijt
en wat gij, vreemdelingen, doen komt, antwoordt,
en zegt met vroeden zin, want u ook past
het peilend denken, kinders van gevoel
en scheppende begeestring: ‘Wij zijn stralen
uit Leven en Natuur geschongen, vonken
die onze dichter uit de keien sloeg
langs zijne bane; klanken afgeluisterd
uit die onduidelike harmonie
van hemel, veld en zee en zielenwereld. -
Wat ware zonder 't Licht het bont Heelal?
Wat zijn der velden vrolike geruchten
den wandelaar, indien hen zijne ziel
niet vatten en tot harmonie'n kan smelten?
Wat is het Leven zonder Oorbeeld en
Poësis? O, eene *onvolledigheid,*

eene ijdelheid waarin de zielen kwijnen
verdord. En toch roept de ingeboren weêrklank
des Vloeks die eens het wroetelend Menschdom sloeg
en schreeuwt het zingend Oorbeeld tegen, en
vol onbewuste wanhoop pijnt hij om
het buiten ziel en leven te verbannen,
zijn eigen tot een straf: gelijk die boeters
in 't heimelik en somber Heidendom
die, dansend voor een goddelik wangedrocht,
in bloeddolheid hun eigen lijf verminken.
Wij komen, stemmen van het Oorbeeld, wij,
voor wie ons hooren wilt ons liedje zingen.'

Zoo zult gij spreken, en vaarwel daarmede,
o Dichten jong en licht: ons roept de tijd
tot hooger peil en zwaarder bezigheid.

Drukmissen.

Bl. 52-16e *vers*.... loech en vrolik.... *lees:* loech vrolik.
Bl. 66-2e *vers*.... ligt de luch.... *lees*: ligt de lucht.
Bl. 70-IIe *vers*.... nof..... *lees:* nog.
Bl. 73-2e *vers*.... altijd daarom 't lijden.... *lees:* altijd dààr om 't lijden
Bl. 92-IIe *vers*.... gewonen wij.... *lees*: gewonnen wij.
Bl. 95-2e *vers*.... zoek hij.... *lees*: zoekt hij.
Bl. 96-6e *vers*.... het doet.... *lees*: het doel.
Bl. 104-3e *vers*.... ontaarde.... *lees:* ontaardde.
Bl. 109-2e *vers*.... zware Leeuw.... *lees:* zwarte Leeuw.
Bl. 133-3e *vers*.... 'is een poging.... *lees:* 't is een poging.
Bl. 138-20e *vers*.... den avondzon.... *lees:* der avondzon.